

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019

Anna Žondecká

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Porodní asistence B5349

Anna Žondecká

Studijní obor: Porodní asistentka 5341R007

POSTAVENÍ PORODNÍ ASISTENTKY VE SPOLEČNOSTI

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Kristina Janoušková

PLZEŇ 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 29. 3. 2019.

.....

vlastnoruční podpis

Abstrakt

Příjmení a jméno: Žondecká Anna

Katedra: Ošetrovatelství a porodní asistence

Název práce: Postavení porodní asistentky ve společnosti

Vedoucí práce: PhDr. Kristina Janoušková

Počet stran – číslované: 62

Počet stran – nečíslované: 27

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 68

Klíčová slova: porodní asistentka – kompetence – vzdělání – postavení – image

Souhrn:

Tato bakalářská práce se zabývá tématem postavení porodní asistentky ve společnosti. Povolání porodní asistentky je ve společnosti často opomíjeno a málo se o něm hovoří. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se dále dělí na historii a současnost. V historii je popisován vývoj porodní asistence v jednotlivých obdobích a poté se práce zabývá problematikou porodní asistence v současnosti. Práce se věnuje též rozvojem porodnictví u nás a v závěru porovnává porodnictví se světem. Praktická část je zpracována formou kvantitativního výzkumu, který je zaměřen na společnost. Hlavním cílem bylo zjistit, jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti.

Abstract

Surname and name: Žondecká Anna

Department: Nursing and Midwifery

Title of thesis: The social status of the midwife

Consultant: PhDr. Kristina Janoušková

Number of pages – numbered: 62

Number of pages – unnumbered: 27

Number of appendices: 2

Number of literature items used: 68

Keywords: Midwife – competencies – education – roles – image

Summary:

This bachelor thesis deals with the position of midwife in society. The vocation of a midwife is often neglected in society and it is little spoken of. The thesis is divided into the theoretical and practical part. The theoretical part is further divided into history and present. The development of midwifery in particular periods is described in the historical part and then the work deals with the matters of midwifery at present. The thesis is also dedicated to the development of midwifery in the Czech Republic and finally, it compares the midwifery with the world. The practical part was elaborated in the form of quantitative research focused on society. The main goal was to find out what is the position of a midwife in society.

Předmluva

Hlavním důvodem, proč jsem si vybrala ke své závěrečné práci téma „Postavení porodní asistentky ve společnosti.“, je ten, že bych se ráda věnovala dané problematice, která byla, je a vždy bude pro lidstvo aktuální. Pevně věřím, že děti budou přicházet na svět v každý čas, a proto je třeba postarat se o to, aby jejich začátek života, který je vždy zázrakem, byl v těch nejlepších rukou. Mezi další důvod, kvůli kterému jsem si zvolila toto téma, patří i mé osobní přání, abych se stala dobrou porodní asistentkou. K tomu je žádoucí vědět, co takové povolání obnáší. Cílem této bakalářské práce je zjistit, jaké povědomí má společnost o porodních asistentkách a jakou roli zastává sama porodní asistentka ve společnosti mezi lidmi. Účelem této práce, je oslovit část společnosti, která se vyjádří k mému vlastnímu vytvořenému dotazníku, v němž jsou zahrnuty určité oblasti, týkající se role, postavení a také vzdělání porodní asistentky. Ve své bakalářské práci jsem využila kvantitativní sběr informací, který byl zpracován formou anonymního dotazníku.

Poděkování

Děkuji PhDr. Kristině Janouškové za odborné vedení práce, cenné rady, poskytnuté materiály a dostatek trpělivosti. Dále děkuji všem respondentům, kteří se podíleli na mém výzkumu. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině, která pro mne byla oporou.

OBSAH

SEZNAM GRAFŮ	11
SEZNAM TABULEK	12
ÚVOD.....	13
TEORETICKÁ ČÁST	15
1 HISTORIE PORODNÍ ASISTENCE.....	15
1.1 Pojmenování	15
1.2 Starověk	16
1.3 Středověk a raný novověk.....	17
1.4 Lidská anatomie, chirurgie – rozvoj	18
1.4.1 Významné porodní báby.....	19
1.4.2 Povinná zkouška pro porodní báby	20
1.4.3 Vznik vědeckého porodnictví.....	21
1.5 Porodnické školy.....	22
1.5.1 Porodnické kleště.....	22
1.5.2 Porodnická křesla	23
1.5.3 Císařský řez	23
1.6 Pravidla oboru.....	24
1.6.1 Pověry.....	24
1.6.2 Modlitby	25
2 SOUČASNOST	26
2.1 Mezinárodní definice porodní asistentky.....	26
2.2 Vzdělání v ČR.....	27
2.3 Kompetence porodních asistentek	29
2.3.1 Důležité zákony	30
2.3.2 Etický kodex porodních asistentek	30
2.3.3 Kurzy a přednášky	31
2.3.4 Profesionální organizace.....	32
2.4 Porodní asistence u nás	34
2.4.1 Významné porodní asistentky	34
2.4.2 Image porodní asistentky.....	36
2.4.3 Praxe založená na důkazech	36
2.5 Srovnání se světem	37
PRAKTICKÁ ČÁST	40
3 FORMULACE PROBLÉMU	40
4 CÍLE A VÝZKUMNÉ PROBLÉMY	40

4.1	Hlavní cíl.....	40
4.1.1	Dílčí cíle a výzkumné problémy.....	40
5	CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÉHO SOUBORU	41
6	METODIKA SBĚRU DAT	41
7	ORGANIZACE VÝZKUMU	42
8	ANALÝZA DAT	44
9	PREZENTACE A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ	60
10	DISKUZE	65
11	ZÁVĚR	74
	BIBLIOGRAFIE	75
	INTERNETOVÉ ZDROJE	77
	SEZNAM PŘÍLOH	83
	PŘÍLOHY	84
	Příloha A – Rešerše (doporučený seznam).....	84
	Příloha B – Dotazník	86

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Pohlaví respondentů	44
Graf 2 Věk respondentů.....	44
Graf 3 Nejvyšší ukončené vzdělání	45
Graf 4 Pojem porodní asistentka	46
Graf 5 Vedení porodů bez komplikací	47
Graf 6 Prostředí porodní asistentky	48
Graf 7 Péče porodní asistentky	52
Graf 8 Rozdíly	53
Graf 9 Zdroj informovanosti o porodních asistentkách.....	54
Graf 10 Jiné odpovědi respondentů	55
Graf 11 Porodní asistentka	56
Graf 12 Obor Porodní asistence	56
Graf 13 Všeobecná sestra a porodní asistentka	57
Graf 14 Muži jako porodní asistentky	57
Graf 15 Profesní vztah.....	58
Graf 16 Pojem dula.....	59
Graf 17 Vzdělání duly	59

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vzdělání.....	45
Tabulka 2 Zařízení pro porodní asistentky	49
Tabulka 3 Náplň práce porodní asistentky	50
Tabulka 4 Práce porodní asistentky	51
Tabulka 5 Péče porodní asistentky – jiné odpovědi	53

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila téma Postavení porodní asistentky ve společnosti. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, abych zjistila, jaké je povědomí společnosti o práci porodní asistentky a zároveň, co všechno zahrnuje takové povolání a zda jsou lidé dostatečně informovaní o službách, které mohou porodní asistentky nabídnout. Již mnohokrát jsem se setkala s lidmi, kteří ani netušili, že existuje studium pro povolání porodní asistentky. Význam porodní asistentky v životě každého z nás je velmi rozdílný a jedinečný. S porodní asistentkou se může setkat jak samotná žena, tak i celá rodina, ať už je to v období těhotenství, při porodu, nebo kdykoli jindy. Je proto důležité, aby společnost měla minimální přehled o tom, co všechno může porodní asistentka poskytnout. Pak už je na každém z nás, abychom si od ní vybrali tu nejvhodnější péči, kterou právě potřebujeme.

Porodní asistentky jsou často přehlíženy už jen kvůli kompetencím, které jsou v některých zdravotnických zařízeních velmi omezené. Je kladen velký důraz na lékařskou péči a doporučené postupy, které místo aby vedly k holistické péči, neboli, měly o klientku pečovat celkově, zaměřují se mnohdy pouze na rizikové – komplikované těhotenství a fyziologii či přirozenému vývoji nedávají dostatečný prostor a čas. Každá žena by měla být proto dostatečně a pravdivě informována o tom, kdo vlastně je porodní asistentka a jaké služby může, ať už těhotným, rodičkám, matkám v období šestinedělí nebo celkově ženám ve všech etapách života, nabídnout.

V teoretické části se zabírám historií a současností porodní asistence. Na začátku je popsán vývoj porodní asistence, školy, které vznikaly, významné porodní báby a také rozvoj chirurgie a vědeckého porodnictví. Ve druhé části teorie popisují porodnictví a především porodní asistentky v dnešní době. Jaké požadavky jsou nutné pro vykonávání tohoto povolání, jaké kompetence a zákony se vztahují k této profesi a zároveň zde uvádím porovnání porodní asistence u nás a v zahraničí. Dále se pak v praktické části zaměřuji na zpracování dotazníků, které jsem využila ke sběru dat. V této části jsou rozpracované jednotlivé otázky, které jsou doplněny grafy či tabulkami. Následně je práce členěná dle cílů a výzkumných problémů. Ke konci je uvedena diskuze nad danou problematikou a výsledky, v závěru pak návrh na doporučení pro praxi. Mým hlavním cílem je zjistit, jaké postavení má porodní asistentka ve společnosti. V práci mám uvedeny dva dílčí cíle. Zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky a zjistit, jaké role jsou porodní asistentce nejčastěji přisuzovány.

Ke své bakalářské práci jsem hledala co nejvhodnější odborné zdroje. Začala jsem tím, že jsem si nechala zpracovat rešerši, díky které jsem získala v začátcích své bakalářské práci směr. Rešerše byla založena na pěti klíčových slovech – porodní asistentka, kompetence, postavení, vzdělání a image porodní asistentky. Dále jsem čerpala převážně informace z odborné literatury, vědeckých článků na internetu a také od mých kamarádů. Využila jsem knihovny v Plzni, Českých Budějovicích a rešerše byla zpracována v Příbrami. V příloze je uvedena již zmíněná rešerše. V bakalářské práci jsem čerpala některé informace ze staré literatury, protože se práce zabývá i historií porodní asistence nebo některé knihy neměly nová přepracovaná vydání.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE PORODNÍ ASISTENCE

Už od prvopočátků jsou zde primáti, kteří mají pečovatelské pudy. Když zahyne matka, o její mláďata se postarají jiné cizí samice. Stejně tak člověk je obdařen tímto pudem, a tak se rozvíjí naše pečovatelská role. Děje, které jsou spojeny s rozmnožováním, jsou od nepaměti sledovány samotnými ženami a jejich okolím. Jak dějiny pokračují, je zde stále více poznání, které se neustále prohlubuje. Už starověcí atomisté takto báдали, ale nemohli v bádání tolik pokročit, protože neuměli vyrobit potřebné nástroje. Vše se zdálo složité a to vedlo mnohdy k rezignaci, pasivitě a odevzdání se do vůle vyšších bytostí. Poznání směřovalo spíše k neznalosti, která byla řešena např. šamanskými bouřemi, pověrami a zbrklým jednáním těch, kdo působili v porodní péči. Byla užívána magie, která měla předcházet neblahým příhodám. Později byla využita i příroda, jako řešení, bez lidských zásahů. Toto rozporuplné poznání, které vypadalo spíše jako chaos, často ústilo v katastrofy. Zprvu byla porodní péče spíše plná omylů, záludností a mylných představ, až nakonec došla k bezpečnosti matek a novorozenců. Cesta k pravému poznání byla velmi dlouhá a pracná, proto by mělo mít porodnictví nejčestnější místo. (Doležal, 2001, s. 11,12)

1.1 Pojmenování

Babylonsko-asyrské označení pro ženy, které byly porodními asistentkami, nebo lépe řečeno porodními bábami, bylo znalkyně vnitřku. Ve Francii byly porodní asistentky označovány ventriére. Phainaretos, Sokratova matka byla maias mala gennaias (matička horlivá velkodušná). Ve starém Řecku byly porodní báby pojmenovány trochu hanebně a to „tes sofias aganon“ (moudrosti prázdné). Aristoteles zhodnotil jejich činnost jako pouhé podvazování pupečnicků. U Hippokrata tyto ženy dostaly pojmenování omphalotomon (báby pupkořezné), některé z nich měly též označení i jako iatrina (lékařka). V Římě platilo označení obsterix (obstetricia znamená porodnictví a od toho je odvozeno obstare, což je v překladu státi v cestě, neboli zabraňovati potížím). (Doležal, 2001, s. 9,10)

V českých zemích vznikl název porodní báby, který vychází z toho, že toto povolání vykonávaly zkušené, zralé ženy. Nověji pak vzniklo označení porodní asistentka od slova „asistere“, což znamená účastnit se. Byl ještě vymyšlený termín akušerka, ale ten se neujal. V Německu mělo povolání porodní bába mnoho názvů, jedním z nich je například Wehe-Mutter (matka k strádání), nebo Hebammen. V Anglii se můžeme setkat

s pojmenováním pro porodní báby Midwife, neboli spolužena. V Portugalsku najdeme comadre (spolu s matkou), v Itálii je to comare a ve Francii se porodní bába označuje jako sage-femme (moudrožena), a tak je to i v Holandsku, kde se vroedwyf překládá jako moudrá žena. Ve Španělsku se porodní bábě říká partera, kdy je název odvozen od latinského slova partus – porod a partio – plodit. Povolání bábictví, které je veskrze ženské, se mění v porodnictví. V Řecku je porod označován slovem tokos. Od tohoto slova se odvodil termín tokologie, který se dodnes někdy užívá. (Doležal, 2001, s. 9,10)

1.2 Starověk

Písemné prameny ze starověku dokládají, že již v této době byly u porodu přítomny specializované ženy, které vypomáhaly při porodu. Bábictví bylo pravděpodobně jedno z prvních ženských povolání. Byly známy modlitby týkající se těhotenství, porodů, potratů, neplodnosti aj. Též se stanovila délka těhotenství. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 12)

Ve starověku existovaly kulty mateřství, které jsou v pozměněných formách i dnes. Do kultu mateřství spadala plodnost, neschopnost otěhotnět a donosit plod, též smrt při porodu a zdravý porod. Zprvu si při porodu pomáhaly ženy samy, poté přišla pomoc od příbuzných a nakonec od žen, které měly své osobní porodní zkušenosti. Teprve dělba práce vyčlenila pomoc těchto žen a tato činnost byla označena jako řemeslo či povolání. Už v dávné minulosti musely existovat zapsané zkušenosti, protože je známo některých vzácných vad, které nemohly být pozorovány v průběhu jednoho života. U porodu byl přítomný lékař, zaklínač a věštec. Tím byla odpovědnost za případný nezdár rozdělena. (Doležal, 2001, s. 12,13)

I v Egyptě byly uchovávány důležité spisy, které vypovídaly například o nemocech žen a dětí, diagnostice těhotenství a urychlování porodu. V té době existovaly příbuzenské sňatky a rodily mladé matky. Porod byl znázorňován v kleče, ve stoji nebo na cihlách. Byla hojně užívána božstva na ochranu rodiček a dětí. Úmrtnost dětí byla přibližně 30 %. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 12,13)

Evropské porodnictví je postaveno zvláště na řeckých kořenech. Velmi obdivuhodné dílo je od Hippokrata (460-370 př. n. l.), které se jmenuje Corpus Hippocraticum. Jeho učení se stalo základem léčení. Hippokrates je jediným porodníkem klasického Řecka, jehož spisy se dochovaly. Hlavní pomoc u porodu zajišťovaly zejména porodní báby, pouze v případě, kdy přišla nějaká komplikace, volaly si na pomoc muže. (Doležal, 2001, s. 16)

Nejlépe dochovaná práce ve starověku, která se zabývá porodnictvím a gynekologií, se nazývá *Peri gynaieion* (O věcech ženských). Tato monografie je určena pro porodní báby. Autorem tohoto díla je známý Soranus z Efezu (98-138 př. n. l.). V době, kdy působil, bylo porodnictví na nejvyšším stupni. Soranus jako první odlišil pochvu od dělohy. Zabývá se též otázkou, jaké vlastnosti a role by měla mít pomocnice u porodu. Vyžaduje od porodních bab řadu vlastností. Měla by mít dobrou paměť, ostříhané a upravené nehty, dlouhé a jemné prsy a v neposlední řadě by měla být teoreticky i prakticky vzdělaná a zkušená v lékařském umění. Soranus udává i mnoho jiných vlastností, jako je například slušnost, mlčenlivost a další. (Doležal, 2001, s. 19-21).

1.3 Středověk a raný novověk

Středověká medicína utvářela spíše dogmata, než aby rozvíjela již poznané zkušenosti. Velký význam pro tuto dobu měly kláštery, které sloužily jako tzv. *infirmaria*, což byla místa pro zesláblé. Porodnictví bylo ve středověku opomenuto a nedostatečně se rozvíjelo. Dokonce i některé vědy upadaly v zapomnění a cenné spisy byly zničeny. Nicméně v arabském a židovském prostředí se uchovaly hippokratovsko-galénovské spisy a pokračovalo se v klinickém a empirickém pozorování, ačkoli byly zakázány pitvy. V roce 1176 se u nás objevily první zprávy o porodních bábách. (Doležal, 2001, s. 23-27)

V Německu působil dominikán, jménem Albertus Magnus (1193-1280), který napsal vzácné dílo „*De secretis mulierum*“, což je v překladu „O ženských tajemstvích“. Tento spis opakovaně vycházel a byl přeložen i do českého jazyka. Albertus Magnus uvedl, že plození dětí, těhotenství a porod jsou pouze ženskými tajemstvími, do kterých muži nevstupují. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 20) Povolání porodních bab bylo pro muže považováno za nedůstojné, pouze při komplikacích byli voláni ranhojiči a lazebníci, ale většinou to skončilo nezdarem, protože měli minimální znalosti. V té době se hojně vyskytovala křivice a byly špatné hygienické podmínky, které zapříčinily vysoký výskyt infekce. (Čech, 2014, s. 1)

Zkušenost porodních bab závisela na počtu vlastních porodů a na pomoci bližním. V pozdním středověku začala do činnosti porodních bab více vstupovat církev. Postupně byly zavedeny přísahy pro porodní báby. Tyto přísahy vypovídaly o tom, jaké požadavky mají být plněny. Mezi jednu z hlavních přísah patří rovný přístup k chudým a bohatým rodičkám. Tyto požadavky trvaly až do konce 18. století. (Matějková, 2016, s. 24,25)

Mnoho knih, ze kterých se měly porodní báby vzdělávat, bylo napsáno lékaři. Literatura byla psána odborně a od porodních bab se očekávala znalost oboru. Knihy byly psány převážně v zahraničí. Mezi některé země, které se zasadily o postupný rozvoj porodnictví, se řadí: Anglie, Německo a Francie. Tato literatura se zbývá tématem těhotenství, porodu, porodních bab a rituálů spojených s těmito okamžiky v životě ženy. Dalším tématem, které zajímalo tehdejší autory, byl například křest z nouze. V raném novověku se objevovaly i spory mezi lékaři-chirurgy a porodními bábami. Jednalo se o negramotnost a neznalost porodních bab, které se nevzdělávaly z odborných knih, ale vykonávaly řemeslo „pouze“ z vlastních zkušeností. Jelikož byla většina knih psána odborným stylem, bylo tradiční porodnictví porodních bab nahrazováno institucionalizovaným porodnictvím mužským. (Matějková, 2016, s. 13-15)

1.4 Lidská anatomie, chirurgie – rozvoj

Až tehdy, když se zrušil zákaz provádění pitev, mohlo se porodnictví rozvíjet dál. Do hloubky se rozvíjela i lidská anatomie, která mimo jiné velmi napomáhala pochopení chodu těhotenství, porodu a šestinedělí. Tento posun trval skoro sto let, než se anatomie přesunula do samotné porodnické praxe. Od pitev Galenových, který pitval opice a jiná zvířata, přešel výzkum na prasata a později na samotného člověka. Důležité bylo poznání, že ženské pohlavní orgány jsou odlišné od zvířecích. Anatomové popisovali rozdíly, jako je například stavba ženské pánve, její velikost a prostornost. Tím se pozorování přesunulo na porovnávání hlavičky donošeného plodu a ženské pánve. Tehdy nebylo nic mimořádného, že měli anatomové k dispozici těla zemřelých těhotných žen. (Doležal, 2001, s. 35,36)

Mezi významné anatomy patří Leonardo da Vinci (1452-1519), který zkoumal vzhled plodu, zevní genitál ženy a spojení mezi dělohou a placentou. Ve spisech tehdejších anatomů lze nalézt kresby ženských orgánů a těhotenství. Pokrokem této doby bylo zjištění, že krevní oběh plodu a matky jsou rozděleny. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 30-33) V období, kdy působil Leonardo Da Vinci, vznikají bohaté poznatky v okruhu embryologie. Vznikaly sbírky lidských embryí a též velmi ceněné rozbory plodů s vrozenými vadami. Pitvy a lidská anatomie budily v církvi, u filozofů a výtvarných umělců pozornost. Velkou roli v rozvoji porodnictví hrála tehdejší francouzská chirurgie, kde působil Ambrois Paré (1510-1590). Proslavil se mnohými chirurgickými postupy, mimo jiné se zasadil o to, aby Francie užívala své vlastní srozumitelné anatomické terminologie, což usnadnilo výuku francouzských porodních bab – sages-femmes. Paré do porodnictví uvedl vnitřní obrat a extrakci, nicméně tyto operace po staletí upadly v zapomnění. Díky obrátům

a extrakcím klesl počet zmenšujících operací. První pitvy na vysoké vědecké úrovni u nás byly až v r. 1600 a 1605. Odborný anatomický výklad provedl profesor Jan Jessenius z Jesenu (1566-1621). Pitvy, jež měly vypovědět o příčině smrti rodičky, se konaly výjimečně. Avšak díky nim objevili lékaři například nádor, který způsobil roztržení dělohy a následnou smrt rodičky. (Doležal, 2001, s. 36-42)

Chirurgie byla označována jako ranhojičství a měla nejrůznější úroveň. Dle toho, jaké zkoušky ranhojiči odvedli, takové řemeslo mohli vykonávat. Mezi tehdejší řemesla, která patřila do oboru chirurgie, se řadí například pouštěči žilou, příkladači pijavic, oční operatéri nebo napravovači zlomenin. O rozvoj chirurgie se zasadila hlavně Francie, která svými poznatky přispěla i do vývoje porodnictví. Dřívějším oslovením pro chirurga bylo „Mister.“ (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 47,48)

1.4.1 Významné porodní báby

Vzdělání tehdejších porodních bab bylo mizivé. Ženy byly ve společnosti rozděleny do nerovnoprávného postavení. Mezi nimi najdeme ale mimořádné osobnosti, které si získaly respekt. U nás v českých zemích takové porodní báby nenajdeme, pro klid v srdci, ani mezi tehdejšími muži ne. (Doležal, 2001, s. 43)

Mezi jednu ze známých porodních bab v Německu můžeme zařadit Justinu Siegemund (1636-1705). Tato porodní bába sepsala první německou příručku pro porodní báby. Byla velmi vzdělaná, schopná a sebevědomá. Nedříve pracovala jako městská porodní bába a poté byla jmenována dvorní porodní bábou, a tak vedla porody ve šlechtických rodinách. Své vědomosti nezískávala z knih či od porodních bab, ale ze svých cest, kde potkávala nejrůznější lékaře. Tato porodní bába nechala v Haagu vytvořit mědirytiny, které popisuje ve své příručce. Užívá dva základní úkony: Angriff a Hangriff. Angriff je postup, který se užívá pro určování polohy, v níž plod sestupuje do porodních cest. Termínem Hangriff označuje manévr, který se užívá při komplikacích, kdy je nutné plod obrátit, aby se mohl porodit. Právě J. Siegemund náleží vynález, jež se nazývá gedoppelter Handgriff. Jedná se o speciální hmat, k němuž jsou užívány vodící hůlky, a dítě se přetočí. Mědirytina je hůlka, která se užívala na přetočení dítěte v děloze. (Matějková, 2016, s. 37-54)

Ve Francii byla jednou z uznávaných porodních bab Louise Bourgeois Boursier (1563-1636). Tato porodní bába vydala mnoho knih, které byly překládány do různých jazyků. Napsala první učebnici pro porodní báby, která byla napsaná ženou. Učebnice se jmenuje Recueil des secrets ect. auquel sont contenues ses plus rares experiences (Sbírka

tajemství atd., kde jsou obsaženy nejvzácnější zkušenosti.) Boursier radí porodním bábám, aby se chodily dívat na pitvy a učily se z nich. Též v Bostonu proslula porodní bába jménem Anna Hutchinson (1590-1643). Byla svědomitá a zasloužilá, byla souzena a exkomunikována pro narození jednoho dítěte s vadou anencefalus, což je vrozená vada, kdy dítě nemá mozek. Po této porodní bábě je pojmenována řeka Hutchison River. (Doležal, 2001, s. 43-45)

1.4.2 Povinná zkouška pro porodní báby

Již v 15. století je první zmínka o zkoušce pro porodní báby v Rakousku. Nicméně zkouška nebyla uspořádána a byla vedená lidmi, kteří nikdy nebyli přítomni u porodu. Proto nikdo nevěděl, z čeho by se mělo přesně zkoušet. Mladé porodní báby se učily od starších, a tak se přenášelo toto řemeslo z generace na generaci. Později byl vyvinut tlak na porodní báby, které vyučovaly ty mladší, aby byly gramotné a vzdělané. Úroveň bab se lišila od toho, kde ženy žily. Na venkově byly porodní báby převážně nevzdělané. Babictví bylo tradiční ženské právo a s největší pravděpodobností to bylo první volební právo žen. Na venkově až do 19. století platilo, že porodní báby byly křesťansky založené, měly bezúhonný život, byly mlčenlivé, soucitné, pilné a trpělivé. (Doležal, 2001, s. 33)

Od 16. století začali do porodnictví vstupovat lékaři. Hlavním důvodem byla anatomie. Chtěli zjistit, jak se mění ženské tělo. Své poznatky zakládali především na studiích pitev a na spisech porodnických autorit. Porodním bábám bylo doporučeno navštěvovat pitvy a učit se z nich. Někteří lékaři nebyli spokojeni s jejich činností a vyžadovali, aby byly řádně vzdělané a proškolené. Ve svých příručkách psali o nejrůznějších omylech a následné smrti rodičky a dítěte, právě kvůli nevzdělanosti porodních bab. Proto se měly vzdělávat z pitev a knih, jež byly napsány vzdělanými lékaři. Nicméně v německy mluvících zemích byly pitvy až do 18. století pro porodní báby nepřístupné. Lékaři tedy chtěli dosáhnout něčeho, co bylo nemožné.

V 17. století nastaly výrazné změny. Lékaři se začali sdružovat ve větší komunity a chtěli tak kontrolovat činnost porodních bab. Začaly vznikat zkoušky, které by zajistily jejich vzdělanost. Zprvu to byla církev a město, kdo měl vliv na porodnictví, nyní důležitá rozhodnutí konají lékaři. Praktická část zkoušky zůstala nadále v režii zkušené porodní báby, teoretická část připadla lékařům. V tomto období vzrostl počet napsaných učebnic pro porodní báby. V 17. století na ně byly změněny některé požadavky, vyžadovalo se umění číst a psát. Nebylo lehké vyhovět lékařům v jejich požadavcích, protože měli jiné

nároky na studium, než bylo praktické počínání porodních bab. Ty se informace na zkoušky učily nazpaměť, protože tomu převážně nerozuměly. (Matějková, 2015, s. 26,27) V Amsterdamu v roce 1700 byly porodní báby u zkoušek tázány například na to, jak se pozná počínající porod, musely umět popsat dělohu, jaká příprava musí být před porodem, a také byla vyžadována znalost průběhu normálního porodu. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 39)

1.4.3 Vznik vědeckého porodnictví

Porodní péče byla velmi ceněna zvláště mocnými lidmi. Průlom do tehdejší péče zapříčinil příklad mocných. Šlechta si většinou vybírala porodníka dle jeho znalostí o porodu. To vedlo k novému pojmenování povolání – accoucheur, neboli porodník. V Čechách se objevili první porodníci až v 18. století pod jménem babič. Počátky tohoto procesu vzešly zvláště z Hôtel Dieu v Paříži, kde bylo odvedeno za měsíc přibližně na sto porodů. Postupně se porodní proces studoval, hledala se vysvětlení a porodní báby začaly být teoreticky školeny a stávaly se tak vzdělanějšími. V porodnictví bylo čím dál více chirurgů, přičemž žili ve vzájemných vztazích a tím se stalo porodnictví prvním oborem medicíny, který byl založen na vědeckém základě. Začaly vznikat porodnické školy a kurzy. Zatímco v Anglii byly porodní báby více nevzdělané a primitivní, ve Francii byly řádně vyškolené a aprobované. V Evropě kolem r. 1759 začalo být opovrhováno porodnictví vykonávané muži. (Doležal, 2001, s. 49)

Z porodního umění se postupně stávala odborná věda. Objevy v porodnictví probíhaly často nezávisle na sobě. Znalosti porodníků-chirurgů a porodních bab se od sebe stále více oddělovaly. I knihy se začaly psát zvláště pro porodníky-lékaře a pro porodní báby. V první polovině 18. století se ve vyspělých zemích začalo vyvíjet vědecké porodnictví a zejména v Anglii se rozvíjelo porodnictví konzervativní, které bylo založeno na porodnické praxi. Porodníci byli odsunováni stranou a nebyli oblíbení. Mezi známou porodní bábu, která se proslavila ostrými útoky proti jednomu ze zakladatelů vědeckého porodnictví Williamu Smellieovi, řadíme Elizabeth Nihell (*1723). Na tato a jiná „povstání“ reagovali některé velké osobnosti jako je sir Fielding Ould (1710-1789), který sepsal spis *Misconduct of female midwives* (Nesprávné počínání bab). Bylo proto r. 1739 rozhodnuto, že všechny porodní báby musí mít splněnou zkoušku s licenci od fakulty předtím, než půjdou do praxe. Zanedlouho byla zakázána práce těch porodních bab, které neměly splněnou zkoušku před chirurgy. (Doležal, 2001, s. 56)

1.5 Porodnické školy

Snaha zdokonalit kvalifikaci babictví byla proto, že bylo známo stále více komplikací, které se vlivem neznalosti porodnictví rozšiřovaly. Vyžadovala se znalost křtění v okamžiku nebezpečí života. Novým nařízením byly právě i zkoušky porodních bab, vykonávané před chirurgy. Věk porodních bab, které začínaly se svým řemeslem, byl okolo třiceti let. Vzniklo mnoho požadavků, které měla každá porodní bába splňovat před vstupem do svého povolání. Avšak jejich vzdělání bylo dlouho mizivé. Některé se vzdělávaly u chirurgů, kdy přistupovaly k soudním případům a měly za úkol určovat panenství, známky prodělaného těhotenství či vraždu dítěte. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 24)

V 17. století vzniká první české zařízení Vlašský špitál, který měl zprvu funkci léčebnou a sociální, později v něm probíhala i výuka. Ve druhé polovině 18. století se špitál přesunul do prostornější porodnice u kostela sv. Apolináře na Novém Městě pražském. V pražském porodnictví působil J. Melič, který byl velmi vzdělaný a měl velké sociální cítění. (Čech, 2014, s. 1,2) Ve Francii prosluly ústavy jako Hôtel Dieu, díky kterému se dále rozvíjelo porodnictví. Vznikla britská škola, kde působil slavný Skot William Smellie a sir Fielding Ould. Ve Skotsku byl porodník Hamilton, v Irsku Ould a v Rakousku Boër. V 18. století vznikají též porodnické ústavy, mezi které se řadí například Rotunda v Dublinu nebo Middlesex-Hospital v Londýně. V těchto ústavech je kombinována klinická praxe, lékařská a chirurgická výuka, výuka porodních bab a výzkum v porodnictví. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 48)

Na konci 18. století je systém vzdělávání víceméně stálý a porodní báby, jež za sebou měly léta praxe a mnoho odvedených porodů, jsou nahrazeny vzdělanými anonymními bábami, které přišly z městských kurzů. Cílem porodníků je získat mladé nezkušené adeptky, které by lékaři mohli formovat dle svých představ. Tyto vyškolené porodní báby jsou zcela vzdáleny tradičnímu porodnictví, jsou neznalé zažitých rituálů a nejsou hodny kompetencí, jež náleží porodním bábě starého typu. Jsou vychovány tomu, aby lékaře uznávaly jako autoritu, které by se měly podřídit. Tím, že jsou takto formovány, se podílejí na „profesionalizaci“ porodnictví. (Matějková, 2016, s. 29,30)

1.5.1 Porodnické kleště

I porodní báby mimo ruce užívaly různé nástroje. Mezi ně patří provázky, háky, nebo jehlice. Naopak lékařským nástrojem, který porodní báby nikdy neužily, jsou porodnické kleště. (Matějková, 2015, s. 28) Porodnické kleště se jiným slovem nazývají forcepsy.

Tento název je odvozen od slova *formus* – horký a *capio* – uchopovat. Vynález porodnických kleští náleží rodině Williama Chamberlaina a datuje se do r. 1569. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 43) Původní význam porodnických kleští bylo vytažení mrtvého dítěte z matčina těla. To byl důvod, proč se kleštím porodní báby vyhýbaly – spojovaly si je se smrtí. Porodnické kleště byly údajně představeny veřejnosti až po dlouhé době. Vynález byl prý rodinným tajemstvím Chamberlainů. (Matějková, 2014, s. 28)

V r. 1723 byly porodnické kleště popsány Jeanem Palfynem (1650-1730), který je pokládán za otce porodnických kleští. Nástroj se skládá ze dvou modifikovaných pák, které byly přikládány na hlavičku plodu a fixovány tkanicemi. Porodnické kleště byly několikrát upravovány a zdokonalovány a poté se teprve začaly užívat v praxi. V Paříži byly vedené kurzy, které učily, jak správně zacházet s tímto instrumentem. S novým modelem kleští přišel v r. 1747 Levret, který vynalezl ke kleštím zámeček. Jeho porodnické kleště měly kromě zakřivení podle hlavičky i zakřivení dle pánve. Dalším pokračovatelem porodnických kleští byl William Smellie, který upravil délku porodnických kleští na 30 cm. Původní délka byla 44 cm. Porodnické kleště jsou pojmenovány vždy dle významných porodníků. V r. 1976 bylo v praxi uvedeno 600 typů porodnických kleští. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 43,44)

1.5.2 Porodnická křesla

Porodní stolice nebo křesla byly v 18. století nejrůznějšího typu i jména. Některá nesla názvy: *lit de misere*, *Feldbett*, *lectus* nebo francouzská či vídeňská postel. Pod těmito názvy byly často jména známých osobností, jako je například *Mercurio*, *Fried*, *Siegemundinová*, nebo *Baudelocque*. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 61) V 18. a 19. století již bylo vynalezeno mnoho typů porodnických křesel. Porodní báby, které neměly splněné zkoušky, nesměly užívat porodnická křesla. Namísto křesel rodičky rodily na postelích, na boku či na zádech. Například Marie Terezie (1717-1780) upřednostňuje porod na posteli před porodem na stolici. (Doležal, 2001, s. 67,68)

1.5.3 Císařský řez

Už v antice se objevila první zmínka o císařském řezu. Císařský řez patří mezi porodnické operace *Sectio caesarea*. Tento název je odvozen od slova *caesones* – vyříznutí a *secare* – řezati. V tehdejší době se tyto řezy prováděly pouze na mrtvých. Také církve souhlasila s prováděním císařských řezů právě proto, aby mohl být plod, který byl ještě živý, pokřtěn. (Doležal, 2001, s. 22,23) Ve starověku je zmínka o císařském řezu, kdy tato

operace byla prováděna na živých ženách, bez toho, aniž by byla užitá anestezie. Překvapujícím se stala skutečnost, že v legendách tuto operaci provádí pouze muži, přestože porod plodu je zpravidla „ženskou záležitostí“. V 8. století př. n. l. vyšel zákon od římského panovníka Numa Pompilia, ve kterém je stanoveno, že ženám, které zemřou v průběhu svého porodu, musí být porod po smrti dokončen. Tento zákon se nazývá Lex Caeserae. (Odent, 2016, s. 29-31)

Další zmínka o císařském řezu byla r. 1769 na Jamajce, kdy údajný rolník Jeremiáš provedl řez na své ženě. Podmínky tehdejšího provedení byly nežádoucí, neexistovalo žádné sterilní prostředí. Operaci provedl na poli, kde svou ženu našel. Úspěšně provedl řez na své ženě a vybavil plod. Byl zavolán doktor Sutton, který vybavil z dělohy placentu. O několik dnů později dítě zemřelo, ale žena přežila. (Thorwald, 2016, s. 115,116) Císařský řez byl až do konce šedesátých let prováděn vertikálně, což znamená od oblasti pupku po stydkou kost. Zprvu byl tento zákrok výjimečný a život zachraňující. (Odent, 2016, s. 10,11) Od 19. století se vlivem pokroku stávala operace bezpečnější. (Doležal, 2001, s. 75) V r. 1900 Hermann Phannelstiel, německý gynekolog, popsal příčný řez, který byl nad ochlupením genitálií. (Odent, 2016, s. 11)

1.6 Pravidla oboru

Povolání, jako byl ranhojič, chirurg či lazebník, měla vždy svá pravidla. Tato pravidla se odvíjela od splnění zkoušky každého z uvedených oborů. Pokud někdo nevyhověl například s napravováním zlomenin, nesměl tuto činnost vykonávat ve své praxi. U porodních bab to bylo jiné, ty neměly pravidla. Obor porodnictví je nevyzpytatelný, protože u každého porodu je možná komplikace. Později bylo nutné stanovit jasná pravidla, v jaké chvíli porodu má být přivolán chirurg. (Doležal, 2001, s. 78,79)

1.6.1 Pověry

Lidské těhotenství a porod jsou už od starověku doprovázeny pověrami. Astrologie s astronomií byla v 18. století na vrcholu. Tradovalo se mnoho pověr, které měly za úkol vysvětlit některé jevy v těhotenství a při porodu. Mezi ně patří například pohled těhotné na ošklivé zvíře či zmrzačeného člověka, což vyvolalo porod zrůdy. Na druhé straně, pokud se těhotná podívala na krásné dítě, očekávala, že její dítě bude též pěkné. Někdy se předpovídala budoucnost dle pupečníku. Například ještě v 17. století se věřilo, že žena může otěhotnět bez sexuálního styku s mužem. V historii je též zaznamenáno, že na Korsice se ženám po porodu nevěnovalo tolik pozornosti, jako muži, který ulehnu a byl opečováva-

ný. Tento zvyk byl rozšířený i v jiných zemích, jako je například Japonsko nebo Španělsko. Také je známa pověra, která pochází z Madagaskaru, kdy žena nesměla muži nic tajit, jinak by při porodu zemřela. Pokud žena během porodu skonala, vysvětlovalo to její nevěru muži. (Doležal, 2001, s. 79-83)

Díky tomu, že do porodnictví začala vstupovat věda, našlo se mnoho významných osobností, které napsaly knihy, vypovídající o boji proti pověrám. Mezi jednu z hlavních osobností patří Philippe Peu (1623-1707), který napsal v roce 1694 učebnici s názvem *La Pratique des Accouchemens*. V této knize píše o boji proti pověrám, zapalováním svíček a užíváním amuletů. (Doležal, Kuželka, Zvěřina, 2009, s. 48)

1.6.2 Modlitby

Už od starověku bylo spojováno těhotenství a porod s kněžským a lékařským povoláním. Nechyběla ani magie a modlitby. Katolická církev uctívala zejména svatou Bohorodičku, ke které směřovaly všechny potřebné modlitby. Porodní bolest se spojovala s umučením Ježíše Krista, kdy rodičky prosily o milosrdenství v těch největších bolestech nebo při těžkém porodu. V roce 1722 byla napsána učebnice pro porodní báby, jejímž autorem je Christoph Völter. Tato kniha je plná křesťanských modliteb, které se modlily těhotné ženy, rodičky a ženy v období šestinedělí. Tyto zmínky o modlitbách v reprodukčním období ženy dokládají, že ani v těchto situacích na ně církev nezapomíná. Díky církvi vznikaly nemocnice, sirotčince a klášterní lékárny. Na různých místech stály i řády, které provozovaly pečovatelskou činnost. Církev měla i negativní stránky svého působení. Stavěla se proti nezávislosti vědy a zakazovala pitvy. Další zajímavostí je i skutečnost, že pro církev měla stejnou hodnotu jak matka, tak i novorozenec. V protestantském náboženství byl život matky cennější nežli život novorozence. Pro církev byl nejdůležitější nouzový křest novorozence a svátost umírajících. Podporovala též císařský řez na mrtvých, umírajících a živých. (Doležal, 2001, s. 84-87)

2 SOUČASNOST

Od doby, kdy se žena stahovala do ústraní a rodila sama, se porod stal socializovanějším a je nutná asistence druhého člověka. Člověk, lépe řečeno žena, se od ostatních savců liší právě tím, že při porodu vyhledává pomoc. Tuto pomoc při porodu vyhledává z mnoha důvodů, mezi některé z nich patří strach, bolest a úzkost. Touha mít při porodu někoho známého, blízkého, je vlivem evoluce v člověku zakořeněná. (Odent, 2015, s. 9,10) Osobnost porodní asistentky je tedy při porodu plodu nezbytná. Schopnost vykonávat toto povolání tak, jak tato profese stojí v Mezinárodní definici porodní asistentky, na to je potřeba mít pozitivní přístup. Nároky jsou vysoké. Dnes už je známo mnoho knih, které popisují, jaké vlastnosti by měla porodní asistentka mít. Mezi některé tyto vlastnosti patří samostatnost, zodpovědnost a nezávislost, do které patří schopnost se samostatně rozhodnout. Další potřebnou vlastností je schopnost naslouchat a v neposlední řadě i odvaha. (Štromerová, 2010, s. 9-17)

2.1 Mezinárodní definice porodní asistentky

V mezinárodní definici pro porodní asistentky jsou důležité informace, které vypovídají o tom, kdo je porodní asistentka, jaké má vlastnosti a jakou roli zastává ve společnosti. Porodní asistentkou může být každý, kdo byl přijat do vzdělávacího programu, jež je určen pro porodní asistentky v dané zemi. Po ukončení vzdělání získá porodní asistentka klasifikaci, díky které může toto povolání vykonávat.

Porodní asistentka je plně zodpovědným zdravotnickým pracovníkem. Podporuje ženy v těhotenství, radí jim, je s nimi během porodu a v době poporodní. Též porodní asistentka vede porod na svou vlastní zodpovědnost, pečuje o novorozence a kojence. *„Tato péče zahrnuje preventivní opatření, podporu normálního porodu, zjišťování komplikací u matky nebo dítěte, zprostředkování přístupu k lékařské péči nebo jiné vhodné pomoci a provedení nezbytných opatření při mimořádné naléhavé situaci. Porodní asistentka má důležitou úlohu ve zdravotním poradenství a vzdělávání nejen žen, ale i v rámci jejich rodin a celých komunit. Tato práce by měla zahrnovat předporodní přípravu a přípravu k rodičovství a může být rozšířena i do oblasti zdraví žen, sexuálního nebo reprodukčního zdraví a péče o dítě.“* Porodní asistentka může své povolání vykonávat kdekoli. Ať už je to v domácím prostředí, v nemocnici, na klinice či v jiných ambulantních zdravotnických zařízeních. (Štromerová, 2010, s. 7)

„Tato definice byla přijata na zasedání Mezinárodního výboru porodních asistentek v Durbanu 2011 a nahrazuje definici přijatou 19. července 2005, která nahradila Definiční porodní asistentky přijatou v roce 1972 a doplněnou v roce 1990.“
(<http://normalniporod.cz>)

V r. 2008 vstoupila v platnost vyhláška č. 321/2008 Sb. (dříve č. 423/2004 Sb.), kterou byl stanoven kreditní systém. Kreditní systém byl určen k tomu, aby porodní asistentky mohly získat osvědčení, díky kterému mohly vykonávat své zdravotnické povolání bez přímého vedení či odborného dohledu pracovníků v daném zdravotnickém zařízení. Přidělované kredity byly potvrzovány profesní organizací, která danou vzdělávací akci registrovala. (Sedlářová, 2009, s. 34,35) Nicméně od 1. 9. 2017 došlo ke změnám, které se týkají nelékařských zdravotních pracovníků. Změny jsou obsaženy v novele zákona č. 96/2004 Sb. Nově se zrušil kreditní systém, který byl spojen s vydáním osvědčení pro výkon zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Zanikla tedy povinnost pořadatelů, kteří vedli odborné konference a semináře, žádat o přidělení kreditů podle vyhlášky č. 4/2010 Sb. Avšak povinnost celoživotně se vzdělávat, zůstala nezměněna v souladu s čl. 22 písmene b) směrnice 2005/36/ES. Proto každý poskytovatel zdravotních služeb je povinen zajistit svým zaměstnancům celoživotní vzdělávání. V rámci hodnocení kvality poskytované zdravotní péče daným zařízením bude probíhat i kontrola celoživotního vzdělávání zaměstnanců. Na celoživotním vzdělávání porodních asistentek se budou i nadále podílet profesní organizace Česká komora porodních asistentek (ČKPA) a Unie porodních asistentek (UNIPA). Tyto profesní organizace nabízejí porodním asistentkám kvalitní a ověřené odborné akce, jež poskytují odbornou garanci. (<https://www.unipa.cz>)

2.2 Vzdělání v ČR

Vzdělání porodní asistence v České republice je vysokoškolské a studuje se tři roky. Po úspěšném ukončení dostane absolventka bakalářský titul (Bc). (<http://www.pdcap.cz>) Na přelomu roku 2016/2017 vznikl nový obor pro porodní asistentky v rámci navazujícího dvouletého magisterského studia v Olomouci. Tento obor je pro absolventky bakalářského studia a je otevřen na univerzitě Palackého – Intenzivní péče v porodní asistenci. (Mazochová, Mikšová, 2016) Mezi další navazující magisterský obor pro porodní asistentky patří obor Komunitní péče v porodní asistenci, který je též dvouletý a lze jej vystudovat na Vysoké škole polytechnické v Jihlavě. Absolventky získají titul „Mgr.“. (<https://www.vspj.cz>) Také Ostravská univerzita umožňuje navazující magisterské studium, obor Komunitní péče v porodní asistenci. (<https://lf.osu.cz>)

Další magisterské studium pro porodní asistentky nabízí Fakulta zdravotnických studií v Pardubicích. (<https://fzs.upce.cz>) Obecně je možné dále se vzdělávat. Absolventi, kteří získali titul magistr, mohou následně vykonat státní rigorózní zkoušku. Součástí této zkoušky je obhajoba rigorózní práce. Pokud úspěšně toto absolvent vykoná, může získat například akademický titul PhDr. – doktor filozofie. (<https://www.cuni.cz>) Dále pak může absolvent získat tituly s dalším vzděláním: Ph.D. – doktor filozofie, Doc. – docent a Prof. – profesor. (<http://www.vysokeskoly.com>)

V celé zemi je výukový program jednotný, ale je možné si část programu specifikovat, proto si jej některé školy dle svých požadavků upravují. Od některých zemí se vzdělávání porodních asistentek v České republice liší například tím, že už při první odborné praxi vstupují do řešení patologických případů. Praxe tedy nezačíná pouze fyziologickými stavy. V Českých zemích nejsou tolik rozšířené soukromé porodní asistentky, které by se o ženu staraly po celou dobu reprodukčního období. Nicméně je velká snaha o komunitní péči, kterou by poskytovaly. Tyto soukromé porodní asistentky pomáhají ženě v těhotenství, v předporodním období a poté se věnují laktačnímu poradenství. Porod probíhá v nemocnici, kde je žena v péči jiných porodních asistentek. Porodní asistentky se dále zabývají částečnou léčbou porodních traumat žen na těle i na duši. Tato různorodá péče je natolik neucelená, že studentky tohoto oboru nemohou získat jasnou představu o evropských porodních asistentkách.

Nelze opomenout fakt, že ve velkých nemocnicích bývá studentka mnohdy přítěží. Porodní asistentky mají na starost na porodním sále většinou více rodící žen, a k tomu musí věnovat pozornost studentce, která se teprve učí svou profesí. Tento přístup personálu u studentek navodí strach a stres už z tak „rizikového“ procesu, jakým je porod. Mezi další problém patří skutečnost, že porodnictví, mezi které patří i část fyziologická, je přednášeno lékaři. Úkolem lékařů je léčit, ale posláním porodních asistentek je podporování a udržování všeho zdravého, co je v těhotenství. Proto vědomosti, týkající se porodu, se studentky naučí jen rámcově. Podstatou celého fyziologického porodního procesu je, že vše na sebe navazuje: těhotenství – porod – poporodní období. Z toho vyplývá, že z jednoho období lze předpovědět a ovlivnit průběh následujícího období. Proto přetrvává problém, že studentka, která vystuduje obor porodní asistence, není po skončení vysoké školy schopna samostatně pracovat. (<http://www.pdcap.cz>)

Absolventky akreditovaného, zdravotnického, tříletého bakalářského studia oboru porodní asistence získávají odbornou způsobilost k výkonu tohoto povolání. Také studentky, které vystudovaly obor ženská sestra nebo porodní asistentka na střední škole a jejich studium bylo zahájeno v roce 1996 nebo 1997 nebo absolventka tříletého studia, která vystudovala vyšší zdravotnickou školu v oboru diplomovaná porodní asistentka, pokud byl první ročník tohoto oboru zahájen v roce 2003 nebo 2004, mají též odbornou způsobilost k výkonu povolání porodní asistentky. (<http://www.mzcr.cz>) Během studia studentka musí splnit určité požadavky, aby mohla úspěšně projít vzdělávacím programem. Mezi nejdůležitější kritéria patří absolvování odborné zdravotnické praxe, splnění praktických výkonů, vykonání všech studijních povinností, a nakonec musí studentka uspět u státních zkoušek. (Vránová a kolektiv, 2013, s. 11)

2.3 Kompetence porodních asistentek

Pojem kompetence je chápán jako soubor dovedností, znalostí a chování, které jsou vždy vyžadovány pro bezpečnost praxe vykonávanou porodními asistentkami. Kompetence jsou tedy odpovědi na otázku: „Co by porodní asistentka měla umět a znát?“ (Kramná, 2015, s. 15) Povinností členských států je zajištění porodním asistentkám, aby mohly vykonávat určité činnosti. Mezi ty nejdůležitější patří poskytování informací ohledně plánovaného rodičovství, stanovení těhotenství, určení termínu porodu a provádění vyšetření, která slouží ke sledování průběhu normálního těhotenství. Mezi další kompetence porodní asistentky patří předepisování či doporučování různých vyšetření, která jsou potřebná k rozpoznání rizikového těhotenství. Dále pak připravuje budoucí rodiče na porod, poučuje ženu v oblasti hygieny a výživy. Porodní asistentky pomáhají rodičce při porodu, sledují stav plodu v děloze, vedou spontánní porody, v nutnosti provádí nástřih hráze a při naléhavých situacích vedou i porody koncem pánevním. Ke kompetencím porodní asistentky se řadí také rozpoznání nepravidelností u matky či dítěte, ke kterým poté přichází lékař a porodní asistentka je mu ku pomoci. Pokud není přítomen lékař, porodní asistentka přijímá opatření jako je například ruční vyjmutí placenty či následné ruční vyšetření dělohy. Dále vyšetřuje novorozence a je oprávněna k případné resuscitaci. Pečuje o ženu v šestinedělí, poskytuje všechny potřebné rady, využívá léčbu, která je předepsaná lékařem a zapisuje důležité písemné zprávy. (Candigliota a kolektiv, 2011, s. 34,35) Veškeré kompetence pro porodní asistentky jsou vymezeny vyhláškou č. 391/2017 Sb., „*vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků*“.

(<https://www.zakonyprolidi.cz>) Tato vyhláška vymezuje činnosti, které poskytuje každá porodní asistentka a vykonává je bez odborného dohledu. (Slezáková a kolektiv, s. 13)

2.3.1 Důležité zákony

Povolání porodní asistentky nemůže být vykonáváno kýmkoli. U vykonávání tohoto oboru je nutno mít dostatečné odborné znalosti, protože je zde možnost ohrožení zdraví. Proto jsou v zákoně obsaženy vyhlášky, které přísně regulují a kontrolují toto povolání. V zákoně je uvedeno, jaké vzdělání musí mít člověk, který chce tuto profesi vykonávat. Též je velmi důležité celoživotní vzdělávání, které vypovídá o odbornosti zdravotnického pracovníka. V zákoně jsou obsaženy i určité normy, dle kterých jsou porodní asistentky oprávněny k vykonávání odborných činností. (<https://zdravi.euro.cz>) Ve své praxi se porodní asistentka řídí určitými zákony, vyhláškami a směrnicemi, lépe řečeno legislativou České republiky. Také se řídí světovou zdravotnickou organizací – WHO a EU pro porodní asistentky. (Vránová a kolektiv, 2013, s. 7)

Prvním zákonem, který je pro porodní asistentky důležitý je zákon č. 372/2011 Sb., neboli „*Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování*“. Dále pak zákon č. 284/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb. „*Zákon o nelékařských zdravotnických povoláních*“. Mezi vyhlášky pro porodní asistentky patří vyhláška č. 391/2017 Sb., „*vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb.*“ Mezi nejdůležitější vyhlášky pro porodní asistentky patří vyhláška č. 470/2017 Sb., která nabyla v platnost 28. prosince 2017 a je účinná od 1. ledna 2018. *Touto vyhláškou se změnil vyhláška č. 39/2005 Sb. kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání ve znění dalších předpisů.* (<https://www.zakonyprolidi.cz>)

2.3.2 Etický kodex porodních asistentek

Etický kodex je spis, který obsahuje nejdůležitější požadavky na chování a jednání každého zaměstnance dané instituce. V dokumentu je obsažen morální závazek, který upozorňuje na mravní postoje, chování ke spolupracovníkům, klientům, k veřejnosti a také k dané instituci. Etický kodex je soubor pravidel, který doplňuje zákonné právní normy určité organizace. Též je zde obsaženo, na jaké základní hodnoty je instituce postavena a o jaké hodnoty se dané pracoviště v budoucnosti chce opírat. (<http://www.nuv.cz>) Mezinárodní konfederace porodních asistentek (ICM – International Confederation of Midwives) vydala etický kodex pro porodní asistentky, který se řídí praxí, vzděláváním a vý-

zkumem v porodní asistenci. (<https://www.unipa.cz>) Kodex byl vydán v roce 1999 a od té doby se stal mezinárodně uznávaným dokumentem. (Bezděková, 2011, s. 22)

Cílem této konfederace je zlepšení standardů, které jsou poskytovány ženám, dětem a jejich rodinám. Kodex uznává ženy, jež mají lidská práva. Také se zabývá spravedlností pro všechny lidi. V neposlední řadě, aby byl pro všechny rovný přístup k poskytované péči. V kodexu jsou obsaženy etické povinnosti porodních asistentek, mezi které patří podpora zdraví a prospěch žen a dětí v rámci jejich rodin. Kodex je postaven na vzájemných vztazích, kde nechybí respekt, důvěra a důstojnost každého člověka ve společnosti. Péče, popsána v kodexu, pojímá určitá období života ženy od začátku reprodukčního období po smrt. (<https://www.unipa.cz>) Etický kodex je rozdělen na tři základní oblasti, které se týkají porodnictví, profesní odpovědnosti a praxe v porodnictví. Mezi první patří informovanost, podpora aktivního přístupu k životu a odpovědnost za každé své rozhodnutí. Do porodnické praxe se řadí péče, která je spojena s očekáváním těhotenství, dále období těhotenství, porod a péče o novorozence. Porodní asistentka využívá svůj intelekt, osobní a odborné znalosti. Oblast, která se zabývá profesní odpovědností, obsahuje přehled informací, týkajících se odpovědnosti za svá rozhodnutí a důsledky, jež z toho vyplývají. (Bezděková, 2011, s. 22)

2.3.3 Kurzy a přednášky

Porodní asistentka má povinnost získat co nejvíce informací a dovedností ve svém oboru. Mnoho zdrojů a výzkumů v porodní asistenci je v cizích jazycích, proto se očekává od porodní asistentky, že bude jazykově vybavená. (Štromerová, 2010, s. 44,45) Ještě donedávna platilo, že pokud by porodní asistentka chtěla své povolání vykonávat samostatně, bez odborného dohledu, potřebovala k této činnosti registraci, neboli oprávnění. O této registraci rozhodoval příslušný krajský úřad. (Candigliota a kolektiv, 2011, s. 37) Zdravotnický pracovník, který splňoval všechny podmínky pro vykonávání povolání bez odborného dohledu dle zákona č. 94/2004 Sb., si mohl podat žádost. O vydání osvědčení po podání žádosti rozhodovalo ministerstvo zdravotnictví. Toto osvědčení bylo platné po dobu 10 let, poté bylo možné osvědčení prodloužit. Zdravotnický pracovník, který získal toto osvědčení, obdržel označení ke své odbornosti „Registrovaný/á“. (<https://www.ckpa.cz>)

V rámci celoživotního vzdělání mohou porodní asistentky také využít možnost vzdělání pomocí různých e-learningových kurzů. Porodní asistentka má možnost splnit kurzy například v oblastech psychické procesy a stavy, antikoncepce, asistovaná reproduk-

ce, kojení či nedonošené dítě. (<https://www.profimedeia.cz>) Dále se porodní asistentky mohou celoživotně vzdělávat pomocí odborných seminářů, kurzů, přednášek či konferencí, které probírají témata, jež jsou aktuální. Tyto vzdělávací kurzy jsou pod záštitou Světové zdravotnické organizace (WHO) a Mezinárodní konfederace porodních asistentek (ICM). Kurzy jsou vedeny odbornými lektory z České republiky a ze zahraničí. Témata kurzu jsou velmi obsáhlá a zahrnují například péče o ženu a dítě po porodu, problematika pánevního dna, aktivní rodičovství, cvičení po porodu či přirozené plánování rodičovství. (<https://www.unipa.cz>)

Nicméně od září roku 2017 došlo k nemalým změnám v systému nelékařských zdravotnických oborů. (<https://www.ckpa.cz>) Změny jsou uvedeny v novele zákona č. 96/2004 Sb. Zákon č. 284/2018 Sb., „*kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)*“. (<https://www.zakonyprolidi.cz>) Nově se zrušil kreditní systém, který byl spjat s vydáním registrace pro porodní asistentky. Byla tedy zrušena povinnost pořadatelů konat odborné přednášky, kurzy a semináře. Porodní asistentky do této doby musely žádat o kredity dle vyhlášky 4/2010 Sb. Přesto pokračuje celoživotní vzdělávání, v souladu s čl. 22 písmene b) směrnice 2005/36/ES. Též vznikla povinnost pro zaměstnavatele, který musí zajistit celoživotní vzdělávání všem svým zaměstnancům. Kontrola probíhá skrze dané zařízení, kdy je hodnocena kvalita poskytované péče. I nadále se snaží některé organizace pokračovat v celoživotním vzdělávání porodních asistentek a pořádají tak odborné kurzy a přednášky. Díky tomu si mohou porodní asistentky vybírat pro své povolání nejvhodnější kurzy, které přispívají k sebevzdělání. Například Česká komora porodních asistentek (ČKPA) pořádá odborné akce, které jsou velmi dobré pro osobní rozvoj, posílení povědomí a potřebu vzdělávat se v této profesi. (<https://www.ckpa.cz>)

2.3.4 Profesionální organizace

ČKPA je profesní organizací, která nabízí mnoho zajímavých akcí. Profesionální organizace je seskupení lidí, kteří prosazují určité zájmy a mají společné cíle. V České republice jsou celkem 4 hlavní profesní organizace. (<https://is.muni.cz>) Česká komora porodních asistentek vznikla v r. 1997, tím, že vystoupila z gynekologicko-porodnické sekce České asociace sester. Tato profesní organizace je největší a nejdéle fungující. Prezidentkou ČKPA je Mgr. Alena Frýdlová. (<https://www.ckpa.cz>) Má přibližně 150 platících členek

a členství v Mezinárodní konfederaci porodních asistentek (ICM) a Evropské asociaci porodních asistentek (EMA). Mezi snahy této organizace patří sjednocování porodních asistentek, pozvednutí a upevnění profesní hrdosti a odborně vzdělávat porodní asistentky.

Další profesní organizací je Unie porodních asistentek (UNIPA), která vznikla v r. 2005. Tato organizace má přibližně 100 členek. Mezi nejdůležitější cíl této organizace patří poskytování profesní podpory porodním asistentkám a zajištění zázemí pro studentky tohoto oboru. V r. 2013 vznikla nová organizace s názvem Česká společnost porodních asistentek (ČSPA). (<https://is.muni.cz>) ČSPA je dobrovolným, nevládním a neziskovým sdružením, ve kterém se mohou sdružovat všechny nelékařské profese a studenti. Hlavním důvodem, proč vznikla tato organizace, je touha prosazovat a dodržovat doporučení České gynekologické a porodnické společnosti a České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (ČGPS a ČLS JEP). (<https://slideplayer.cz>) V r. 2018 vznikl nový spolek Česká komora sester a porodních asistentek (ČKSaPA). Prezidentem spolku je Bc. Tomáš Válek, DiS. Spolek požádal Českou asociaci sester o spolupráci. Organizace ČAS se obává, že tak může dojít ke „tříštění sil“, proto se rozhodne, až bude mít více informací o plánech spolku ČKSaPA. Zároveň se nebrání spolupráci, pokud spolek bude prosazovat společné cíle, jako organizace ČAS. (<https://www.cnaa.cz/>)

Mezi další organizací, která podporuje svou činností porodní asistentky je Hnutí pro život. Organizace je zaregistrovaným spolkem, který není financován státem, ale dary dobrovolníků. Tento spolek má za hlavní cíl navrátit respekt ke každému nenarozenému dítěti. Také usiluje o předcházení zbytečných potratů a usilovně pomáhá všem ženám, které touto problematikou prochází, nebo někdy v životě prošly. Součástí této organizace je poradenská činnost a zvláště se podílí na projektech „Nesoudíme. Pomáháme“, „Linka pomoci“ a „Modlitby za nejmenší“. Důležití lidé, kteří se podílejí na provozu tohoto spolku, jsou Mgr. Radim Ucháč – předseda této organizace, Zdena Rybová – vedoucí Linky pomoci, Jaroslava Trajerová – vedoucí projektu Nesoudíme. Pomáháme a P. Mgr. MUDr. Jiří Kor-da – koordinátor Modliteb za nejmenší. (<https://hnutiprozivot.cz>)

V r. 2010 vznikla organizace Aperio za cílem změnit pohled na průběh porodu v českých nemocnicích. Aperio prosazuje přirozený porod a pořádá kurzy jak pro rodiče, tak porodní asistentky a doly. Tato organizace podporuje všechny zaměstnavatele, kteří chtějí být vstřícní k rodičům. Podporuje též výchovu dítěte jen jedním z rodičů. Aperio má i svůj význam, pochází z latinského slova „otevírat“. Mezi tedy další cíl této organizace

patří snaha o otevírání nových cest. Aperio vzniklo jako nezisková organizace. Ředitelkou je Eliška Kodyšová. (<http://aperio.cz>)

Hnutí za aktivní mateřství (H.A.M) vzniklo v r. 1999. Toto hnutí usiluje především o bezpečnou péči v České republice, která je v souladu s nejnovějšími doporučenými postupy. Hnutí pořádá konference a školení, která vychází z doporučení WHO. Dále se účastní a organizuje akce v rámci Světového týdne respektu k porodu a mimo jiné nabízí i poradenství. Toto hnutí je členem mezinárodní asociace ENCA a České ženské lobby a je tvůrcem Iniciativy Normální porod. Předsedkyní tohoto hnutí je Petra Sovová. (<https://www.iham.cz>) Mezi další profesní organizaci patří Asociace pro porodní domy a centra, z. s. (APODAC). Tato asociace vznikla r. 2014 z iniciativy porodní asistentky Natálie Sedlické. APODAC se snaží propojit a sdružovat odborníky, veřejnost, organizace i jednotlivce, kteří usilují o vznik porodních domů v České republice. Zároveň svoji práci zakládají na medicíně založené na důkazech (Evidence Based Medicine) a propagují nejmodernější postupy. Tato organizace též usiluje o to, aby byla dostupná co nejlepší péče, která by vycházela ze Světové zdravotnické organizace (WHO), Mezinárodní konfederace porodních asistentek (ICM) a též z ostatních světových organizací. (<http://apodac.org>)

2.4 Porodní asistence u nás

V současnosti lze v České republice studovat obor porodní asistence na vysoké škole. Tento se zde studuje se po dobu tří let. V České republice je dostupný celkem na jedenácti vysokých školách. Výuka probíhá kombinovanou formou nebo prezenčně. (<http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz>) Veškeré požadavky na porodní asistentky v České republice jsou zahrnuty v Mezinárodní definici porodní asistentky a jsou v souladu s požadavky Evropské unie. Ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 55/2011 Sb. jsou uvedeny kompetence porodní asistentky. (Moravcová, Petržílková, 2018, s. 8) Do náplně práce porodní asistentky patří péče o ženu, matku a dítě. Ty, které mají příslušné vzdělání, mohou plnit funkci mentorky na VŠ, či ve zdravotnických centrech. Některé porodní asistentky v České republice jsou členkami různých komisí či mezinárodních organizací. Porodní asistentky mají možnost v rámci celoživotního vzdělání provádět výzkumy, které mohou přispět ke zkvalitnění porodní asistence. (<http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz>)

2.4.1 Významné porodní asistentky

Mezi jednu z nejvýznamnějších porodních asistentek v České republice patří Ivana Königsmarková (*1953, Praha). Tato porodní asistentka vystudovala gymnázium, poté

obor ženská sestra a následně pracovala dvacet let v nemocnici U Apolináře jako porodní asistentka. Od r. 1994 pracovala soukromě a r. 1998 byla spoluzakladatelkou Centra aktivního porodu. Vedla porody doma a též byla obviněna ze zanedbání péče, ale byla zproštěna viny. Nyní pracuje jako lektorka a dělá poradenskou činnost. Její doporučení pro současnou generaci zní: „*Aby se ptali, aby hledali informace, aby věřili sami sobě, aby žádali to, na co mají právo, aby se chovali svobodně a se zodpovědností, která ke svobodě patří.*“ (<http://www.pametnaroda.cz>, ©2014) Ivana Königsmarková je též prezidentkou již zmíněné organizace UNIPA. (<https://www.unipa.cz>)

Další významnou porodní asistentkou je Zuzana Štrometerová, která pracuje jako soukromá porodní asistentka a je zakladatelkou i ředitelkou společnosti Porodní dům U čápa. Vystudovala obor Porodní asistentka na Střední zdravotnické škole v Praze, v r. 2008 úspěšně dokončila studium porodní asistence na vysoké škole Caledonian University Glasgow ve Velké Británii a získala akademický titul Bakalář věd (Bachelor of Science – BSc.). Celých patnáct let pracovala na porodním sále v Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze, poté byla zaměstnána Na Bulovce v Centru aktivního porodu, v r. 2000 vyučovala na Střední zdravotnické škole v Praze praktickou výuku pro porodní asistentky. Od r. 2000 pracuje jako samostatná porodní asistentka. Několikrát získala osobní ocenění, v r. 2004 obdržela cenu Kolumbijské univerzity. Zuzana Štrometerová se dodnes aktivně zapojuje do systému celoživotního vzdělávání porodních asistentek a účastní se mezinárodních konfederací, kde se podílí na některých přednáškách či diskuzních příspěvcích. Tato porodní asistentka je velmi vzdělaná i v cizích jazycích, přeložila několik zahraničních publikací a sama jich vydala více jak osm. (<http://www.pdcap.cz>)

K další známé porodní asistence v České republice, se řadí Mgr. Natálie Sedlická, která je spoluzakladatelkou Asociace pro porodní domy a centra. Vystudovala bakalářský titul oboru Porodní asistence na Masarykově Univerzitě v Brně. Dále získala Magisterský titul v oboru psychoterapie a absolvovala tříletou školu Shiatsu a akupunktury. Tato porodní asistentka dále vystudovala magisterské studium na Univerzitě v Amsterdamu a získala praxi z Nizozemí. V současnosti dokončuje Master of Science na Caledonian University v Glasgow a je zakladatelkou iniciativy Jak jinak. (<http://apodac-vpa.cz>)

K významným porodním asistentkám se řadí nepochybně i Mgr. Kateřina Ratislavová, Ph.D. Tato porodní asistentka nyní pracuje i jako odborná asistentka Fakulty zdravotnických studií ZČU v Plzni a zde se také věnuje výuce psychologie, komunikace a se-

xuální výchovy. V r. 2015 získala doktorský titul studijního programu Ošetrovatelství na ZSF JČU a absolvovala mnoho kurzů. Kateřina Ratislavová vede psychologickou poradnu pro ženy v Plzni. Její praxe je velmi obsáhlá, pracovala 13 let ve Fakultní nemocnici v Plzni a prošla studijními stážemi např. ve Švédsku. Nyní působí jako viceprezidentka organizace České konfederace porodních asistentek a je předsedkyní Sdružení porodních asistentek Plzeňského kraje. (<https://ratislavova.wordpress.com>)

2.4.2 Image porodní asistentky

Osobnost porodní asistentky by měla splňovat několik požadavků. Porodní asistentka by měla být řádně vzdělaná s osobnostním předpokladem pro práci porodní asistentky a též by neměla chybět odborná způsobilost. Do náplně práce porodní asistentky patří mimo jiné i péče v období porodu a v poporodním období. Velký vliv na tento druh péče má právě chování a schopnosti každé porodní asistentky. Dalším nelehkým úkolem porodní asistentky je emoční podpora každé rodičky, odborná péče a získání důvěry každé klientky. Souborem těchto vlastností porodní asistentka vytváří u ženy dobrou zkušenost z porodu. K dalším požadavkům, které by měla každá porodní asistentka splňovat, se řadí vlídnost, profesionální chování, osobní přístup, empatie a dodržování etických principů. (Moravcová, Petržílková, 2018, s. 8)

Nároky na porodní asistentky mohou být odlišné. Základ zručností a dovedností je ale pro všechny porodní asistentky stejný. Měly by být zručné, schopné rychlé reakce, měly by mít schopnost předvídat a rozhodovat se. Neměla by chybět ani laskavost a hezké vystupování. Povolání porodní asistentky spočívá v lásce k lidem i radost z nového zrodu života, pochopení potřeb každé rodící ženy a umění komunikovat s budoucím otcem dítěte. (<http://www.porodnice.cz>)

2.4.3 Praxe založená na důkazech

V profesi porodní asistentky by neměla chybět praxe založená na důkazech. Od této praxe se odvíjí její péče. Neznalost a nevědomost nových doporučených postupů může vést k nekvalitní a neplnohodnotné péči o ženu. Praxe založená na důkazech (Evidence Based Practice – EBP) by měla být vždy součástí ošetrovatelské péče. V České republice je povědomí o EBP nedostačující. Je zde nedostatek kvalitních odborných časopisů a databází, vysoký počet pacientek na jednu porodní asistentku, administrativní problémy, prodleva poznatých výsledků výzkumu a aplikace těchto výzkumných zjištění do praxe. Dalším důležitým pojmem je Evidence Based Midwifery (EBM - Praxe založená na důkazech

v porodní asistenci). Tento obor je velmi mladý a zahrnuje doporučení a pokyny pro porodní asistentky a zároveň vede ke zkvalitnění péče o klientky. EBM byl vytvořen v r. 2008. V současnosti existuje kurz (EBMid), který se věnuje školení porodních asistentek. Tímto kurzem lze projít na určitých pracovištích gynekologicko-porodnické kliniky, pokud o něho má dané pracoviště zájem. (<https://profeseonline.upol.cz>)

Výzkum v porodní asistenci je též postavený na Evidence Based Medicine (EBM - Medicína založená na důkazech). V péči porodní asistentky jsou mimo jiné důležité tyto tři oblasti: zkušenosti, empatie a respekt a neměl by chybět přehled a znalosti. Nová definice EBM z r. 2000 zní: „*EBM je systematický přístup k řešení klinických problémů, který umožňuje propojení nejlepších dostupných vědeckých důkazů s klinickou zkušeností a preferencemi pacienta.*“ Mezi individuální zkušenost se řadí schopnost rozpoznávat problémy, osvědčené postupy a zapojení intuice.

Vždy je nutno zjistit, co říká danému problému odborná zkušenost, zda jsou známy nějaké výzkumy a nakolik je kvalitní toto zjištění. Nelze opomenout, co preferuje každá klientka. Porodní asistentka nese odpovědnost za provedení péče. EBM je tedy poskytování péče, která je v souladu s nejnovějšími a nejlepšími poznatky vědy. Dále je to péče, která se shoduje s přáními klientky a nakonec péče, jež je kriticky zhodnocena se zkušenostmi porodní asistentky. V konečném důsledku pak tato péče ústí ve spokojenost klientky a porodní asistentky. Porodní asistentka může informace, týkající se výzkumů a nejnovějších zjištění, hledat v databázích, nejčastěji zahraničních. Jsou k dispozici i vypracovaná zahraniční doporučení a postupy v porodní asistenci. Porodní asistentka by tedy měla mít vždy kritické myšlení, ověřené informace a osobní postoj. Důležitá je i znalost cizího jazyka. (<http://www.biostatisticka.cz>)

2.5 Srovnání se světem

Porodní asistentky z nejrůznějších koutů světa v minulosti dlouhodobě usilovaly o mezinárodní sešlost. První sešlost, která se konala, byla v r. 1900, kdy se sešlo kolem 1000 porodních asistentek. V r. 1919 vznikla Mezinárodní konfederace porodních asistentek – ICM (International Confederation Of Midwives), setkání porodních asistentek proběhlo v Belgii. Takto se porodní asistentky začaly sdružovat z různých částí světa. V současnosti ICM podporuje různé profesní organizace porodních asistentek po celém světě. Nyní tato organizace sdružuje přes 130 profesních organizací, které jsou ze 112 zemí, a zahrnuje přibližně 500 000 porodních asistentek. (Kurzová, 2017, s. 17,18)

V Německu může odbornou zdravotnickou péčí bez lékaře či zdravotní sestry poskytovat pouze porodní asistentka. Porodní asistentka musí být přítomna vždy, ať už je porod v nemocnici či v domácím prostředí. Ač je lékař informován o každém porodu, přichází jen v případě komplikací. V této zemi je velká snaha připodobnit prostředí nemocnice domácímu prostředí. Většina porodních asistentek pracuje v nemocnicích. (Kurzová, 2017, s. 25,26) V Německu mohou ženy rodit doma, pouze pokud mají fyziologické těhotenství a není žádné riziko. Německý systém porodnictví má tzv. „Risikokatalog“, který obsahuje 52 podmínek. Jestliže žena splňuje některou z uvedených podmínek, její těhotenství je označeno jako „rizikové“ a žena musí rodit v nemocnici. Tento katalog je velmi obsáhlý, a proto se ve společnosti jeví porod jako riziková záležitost. (Pospíšková, 2016, s. 19)

V Anglii trvá studium oboru porodní asistence minimálně tři roky, přičemž požadavky pro výkon praxe jsou stanoveny Radou o vzdělávání a registraci. Praxi mohou studentky absolvovat jak v nemocnici, tak i v domácím prostředí. (Koláčková, 2010, s. 8) Porodní asistentky v Anglii vedou okolo 70-75 % porodů a soustřeďují se na fyziologické těhotenství a porod. Společnost v Anglii vidí porod jako fyziologický proces, ačkoli nezapomíná na možná rizika. I zde většina porodních asistentek pracuje v nemocnici. Pokud nastane nějaká komplikace u porodu, přistupuje lékař a porodní asistentka je mu k ruce. V Anglii mají těhotné ženy možnost rodit v nemocnici, doma nebo v porodním domě. (Kurzová, 2017, s. 25-28)

Studium porodní asistence v Holandsku probíhá na Vyšší škole pro porodní asistentky a trvá čtyři roky. (Koláčková, 2010, s. 20) Holandsko se velmi liší od ostatních evropských zemí právě proto, že zde mají nejvyšší počet porodů mimo nemocnici. Tato země jako jediná, dává přednost porodům doma před nemocničním prostředím. V Holandsku se porodní péče dělí dle rizika. Pokud má žena nízké riziko, může se rozhodnout, zda chce rodit v nemocnici či doma. (Pospíšková, 2016, s. 22) Přirozený porod je v Holandsku dlouholetou tradicí, dokonce některé porodní asistentky navštěvují méně vyspělé země a poučují zde tamější zdravotníky. Těhotné ženy mají v této zemi jistotu, která pramení z velmi dobré spolupráce porodních asistentek a porodníků. (Koláčková, 2010, s. 19)

Na rozdíl od České republiky, musí být porodní asistentky v Polsku, členkami profesní organizace, do které přispívají dle svých finančních možností. Také mají v Polsku zavedeno doktorské studium pro porodní asistentky a mohou legálně vést porody doma.

Nicméně porody doma nejsou hrazeny zdravotní pojišťovnou. Porodní asistentky, které mají úspěšně dokončené magisterské studium, mohou předepisovat určité léky. (Váňová, Ratislavová, 2017) Nejznámější organizací pro porodní asistentky v Polsku patří Rodzit po ludzku. Tato organizace se mimo jiné snaží změnit „klasický“ přístup k rodícím ženám. Byl sestaven dotazník, který měl za úkol zmapovat veškeré porodnice, kde se nacházel nevstřícný personál a nevědecké postupy. (<http://www.pdcap.cz>)

Porodní asistentky v Rakousku mají dlouholetou tradici, zastávají zde roli odborných pracovníků a jsou vnímány jako partneři lékaře v souvislosti s péčí o těhotné a rodičky. Studium porodní asistentky v Rakousku lze absolvovat na Akademii, která se nachází v blízkosti zdravotnických zařízení, nebo mohou studovat na vysoké škole po dobu tří let. Porodní asistentky mají povinnost celoživotně se vzdělávat v průběhu své praxe. Každých 5 let musí absolvovat kurz, který je určen k prohlubování získaných znalostí. V Rakousku je několik odborných organizací, z nichž nejznámější je Rakouské grémium porodních asistentek. Pokud chce porodní asistentka své povolání vykonávat samostatně, musí se přihlásit Grémiu, finančnímu úřadu a je povinna vést zdravotnickou dokumentaci každé ženy. (Snášelová, s. 36,37,38) Porodní asistentky v Rakousku pracují v porodních centrech nebo domech, ale především vykonávají své povolání na porodních sálech. Zdejší porodní asistentky nepracují na gynekologických odděleních. (<http://www.pdcap.cz>)

Porodní asistentky na Slovensku jsou sdružovány v asociaci sester a porodních asistentek V této zemi porodní asistentky nemají samostatnou asociaci a zároveň nejsou členkami Mezinárodní konfederace porodních asistentek. (<http://www.pdcap.cz>) Na Slovensku je platný zákon, který umožňuje родit pouze s porodní asistentkou. Porodní asistentky se řídí vyhláškami 364/2005 a MZ ČR č. 470/2006. Ve většině zdravotnických zařízení odvádí všechny porody lékař a porodní asistentka odvádí porod jen v situacích, kdy lékař nestihne dojít k porodu. Pokud by tedy chtěla rodička u porodu pouze porodní asistentku, musí požádat primáře o svolení. (<https://tehotenstvo.rodinka.sk>) Na Slovensku je vzdělání v oboru Porodní asistence rozděleno na 3 stupně. První stupeň je tříleté bakalářské studium (Bc.), druhý stupeň je Magisterský titul (Mgr.), jehož délka je 2 roky a následně lze studovat třetí stupeň vysokoškolského studia (PhD.), který trvá 4 akademické roky. (<https://www.minedu.sk>)

PRAKTICKÁ ČÁST

3 FORMULACE PROBLÉMU

Postavení porodní asistentky ve společnosti se během časů velmi mění. Porodní asistence se vyvíjela spousty let a nadále se díky výzkumům rozvíjí dál. Úplně na počátku byly porodními asistentkami negramotné porodní báby, poté došlo k pokroku ve vzdělání. Dnes už se porodnictví natolik vypracovalo, že se stalo samostatným zdravotnickým oborem, který má v současnosti velký význam. Vzniklo spoustu škol a zdravotnických zařízení, ve kterých porodní asistentky působí. (Doležal, 2001, str. 49)

Ráda bych se právě v této bakalářské práci zabývala tématem, které se týká kompetencí a role porodní asistentky ve společnosti. Myslím si, že dnešní společnost má o porodních asistentkách často mylné představy. Setkala jsem se v okolí s lidmi, kteří mi nedokázali správně odpovědět na otázku: Jaké kompetence má porodní asistentka? Chtěla bych tedy zjistit: Jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti?

4 CÍLE A VÝZKUMNÉ PROBLÉMY

4.1 Hlavní cíl

Zjistit, jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti.

4.1.1 Dílčí cíle a výzkumné problémy

Dílčí cíl 1: Zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky.

Výzkumný problém 1: Je souvislost mezi informovaností veřejnosti o povolání porodní asistentky a demografickými údaji (pohlaví, věk, vzdělání)?

Otázky č.: 1, 2, 3, 4

Výzkumný problém 2: Je společnost informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami?

Otázky č.: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19

Výzkumný problém 3: Kde se společnost nejčastěji setkává s pojmem porodní asistentka?

Otázky č.: 6

Dílčí cíl 2: Zjistit, jaké role jsou porodní asistentce nejčastěji přisuzovány.

Výzkumný problém 4: Zná veřejnost vymezení profese porodní asistentky?

Otázky č.: 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Výzkumný problém 5: Jaké rozdíly vidí společnost mezi lékařem, porodní asistentkou a dulou?

Otázky č.: 16, 17, 18, 19

5 CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÉHO SOUBORU

Pro výzkum ve své bakalářské práci jsem zvolila náhodný výběr respondentů, což znamená, že není přesně definovaná skupina lidí, která by se řadila do nějaké specifické kategorie. (Walker, 2013, str. 53) Cílovou skupinou mého výzkumu jsou tedy ženy i muži nejrůznějšího věku a vzdělání. Pro náhodný výběr respondentů jsem se rozhodla, protože jsem se chtěla zaměřit na celou veřejnost. Pro můj výzkum je velmi důležité získat informace od velkého počtu lidí široké veřejnosti. Myslím si, že ženy, stejně tak i muži by měli být dobře informovaní o možnostech v péči o ženu.

6 METODIKA SBĚRU DAT

Po uvážení jsem se rozhodla ve své kvalifikační práci užít metodu kvantitativního sběru dat, protože si myslím, že je nejvhodnější metodou právě k tomuto tématu: „postavení porodní asistentky ve společnosti“. Kvantitativní výzkum zahrnuje mimo jiné i techniku dotazníku, díky které mohu položit určitý počet otázek pro zjištění mého vybraného problému. Techniku anonymního dotazníku jsem si vybrala z toho důvodu, protože si myslím, že prostřednictvím této metody je možno shromáždit velký počet dat, které lze následně vyjádřit v tabulkách či grafech. Je pro mne velmi důležité, aby získaná data vypadala uspořádaně a přehledně, proto jsem si vybrala internetovou aplikaci Survio.cz. Dalším důvodem, proč jsem se rozhodla pro dotazník, je menší časová náročnost a jednoduché rozeslání respondentům. Nakonec také efektivní sběr a kvalitní data.

Dotazník se skládá ze tří částí. V záhlaví, neboli ve vstupní části, je uvedeno moje jméno spolu s názvem fakulty. Poté jsou uvedeny název a cíle dotazníku a nakonec pokyny k vyplnění dotazníku. Prostřednictvím tohoto úvodu mi dává každý respondent informovaný souhlas. Na konci záhlaví je poděkování každému respondentovi za poskytnuté informace. Poté následuje vlastní část dotazníku, která obsahuje dvacet otázek. Zprvu jsou tři

otázky demografické a poté sedmnáct otázek, které jsou blíže zaměřené na můj výzkumný problém, respektive cíl výzkumu. Jako typ dotazníku jsem si vybrala polostrukturovaný dotazník, což znamená, že dotazník má pevně daný seznam otázek, ke kterým jsou přesně dané odpovědi a respondent si tak vybírá dle uvedených možností. Zároveň obsahuje několik otázek, ke kterým se respondent může volně vyjádřit.

Jako typ otázek jsem zvolila uzavřené otázky, které nenabízejí volnou odpověď respondentovi, ale naopak jsou odpovědi předem formulovány. Dále pak polouzavřené otázky, které mimo nabídnuté odpovědi zahrnují možnost „jiná odpověď“, kde se respondent může sám vyjádřit dle svého názoru. (Beránek, 2017, str. 27) Dotazník obsahuje celkem 19 otázek, z nichž 17 otázek je uzavřených a u dvou otázek může respondent odpovědět volně. Časová náročnost dotazníku je přibližně 5 minut. Efektivitu mého dotazníku vidím především v krátké časové náročnosti, jednoduchosti a stručnosti otázek. V neposlední řadě dotazník obsahuje všechny podstatné problémy, díky kterým hledám odpovědi.

7 ORGANIZACE VÝZKUMU

Před samotným výzkumem jsem provedla pilotní studii, která probíhala na gymnáziu v Českých Budějovicích. Díky své mladší sestře, která zajistila povolení průběhu pilotní studie u ředitele, jsem mohla získat různorodé odpovědi na otázku: „Co se Vám vybaví pod pojmem porodní asistentka?“ Oslovila jsem gymnazijní třídu 8. E. Věková hranice byla 18-19 let. Dostala jsem svolení provést tuto studii od samotného ředitele gymnázia a od vyučující, která měla na starost danou třídu. Pilotní studie trvala přibližně 20 minut. Respondenti byli informováni a anonymita byla zajištěna tím, že psali na nepodepsané papíry, které jsem poté vybrala. Celkem jsem rozdala 18 papírů – dvanácti děvčatům a šesti chlapcům. Odpovědělo mi 12 děvčat a 5 chlapců. Tato studie měla vysokou návratnost díky tomu, že jsem zde byla přítomna, a že studenti měli možnost své nápady zapsat na anonymní papír. Tak jsem získala dostatečný počet dat, která jsem si nemusela nikam nahrávat, ale během 15 minut jsem data měla zapsaná na papíře. Díky pilotní studii jsem mohla dále ve vlastním výzkumu využít kvalitní otázky, které vycházely právě z aktuálních získaných informací od studentů. Ačkoli neobsáhly informace veškeré otázky, které jsem chtěla v dotazníku použít, velmi mi to pomohlo nasměrovat vlastní výzkum tím správným směrem.

Vlastní výzkum probíhal dva měsíce, od prosince 2018 do ledna 2019. Dotazník byl prezentován na webových stránkách Facebooku a rozposlán pomocí e-mailu a mobilní

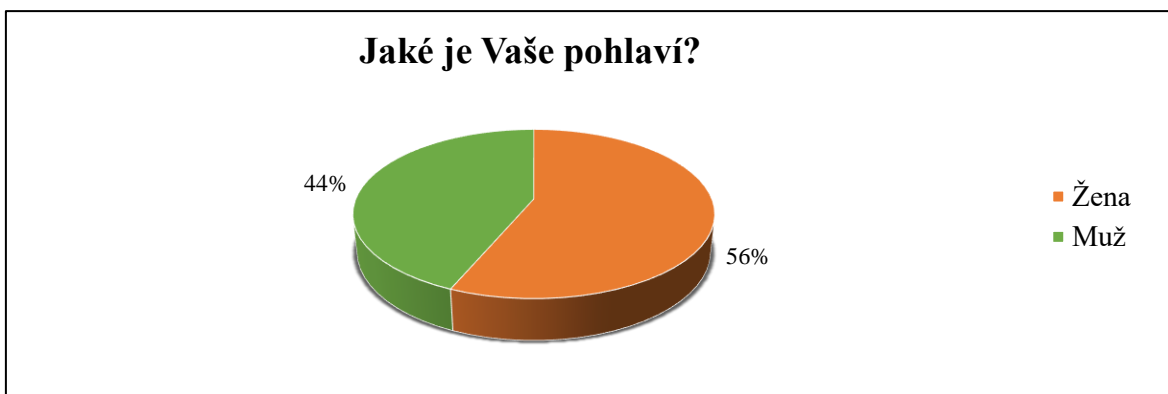
aplikace WhatsApp. Rozeslala jsem přibližně 300 dotazníků a vrátilo se mi celkem 149 vyplněných. Nemohla jsem zajistit 100% návratnost, protože jsem dotazníky rozesílala přes internetové stránky a nebyla jsem s respondenty osobně v kontaktu. Každý z respondentů byl informovaný o mém výzkumu, viz „Metodika práce“ a byla zajištěna anonymita.

8 ANALÝZA DAT

Demografické otázky (Otázka č. 1, 2, 3)

Otázka č. 1: **Jaké je Vaše pohlaví?**

Graf 1 Pohlaví respondentů

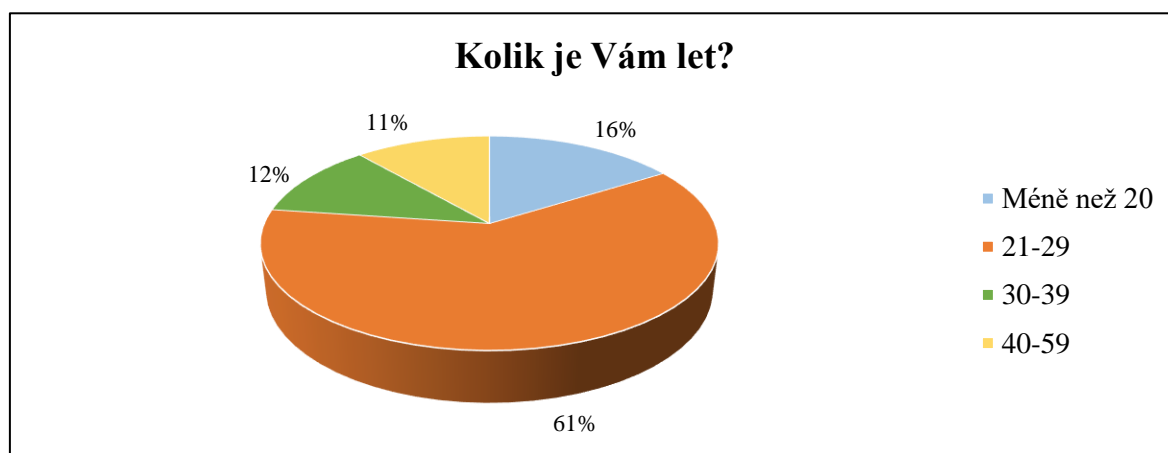

Zdroj: vlastní

Do výzkumu se zapojilo celkem 149 respondentů. Ženy tvořily 56 % a 44 % bylo zastoupeno muži.

Otázka č. 2: **Kolik je Vám let?**

Graf 2 Věk respondentů

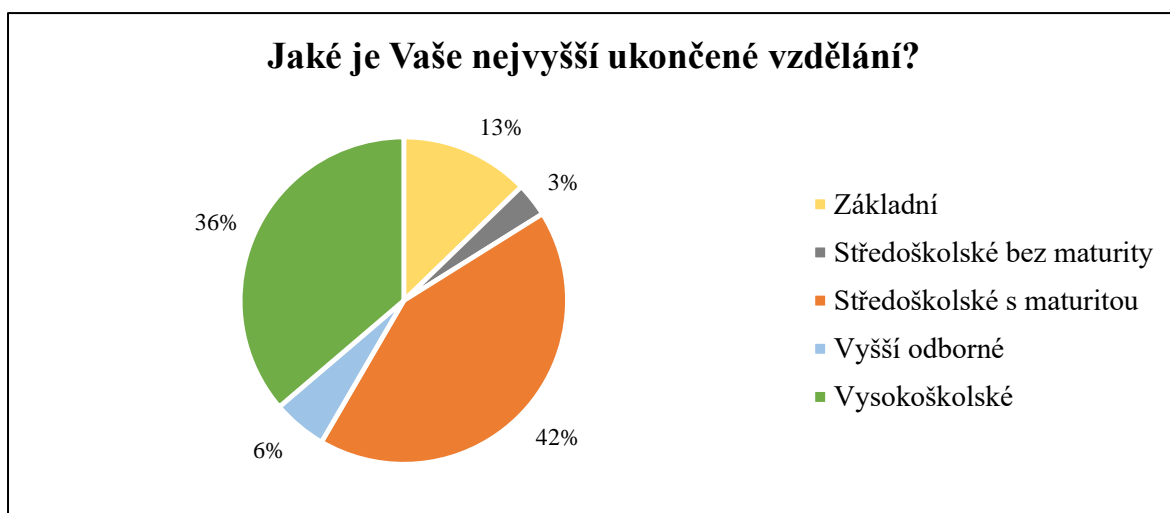

Zdroj: vlastní

Z celkového počtu respondentů byla v 61 % zastoupena věková hranice 21-29 let. Dále pak 16 % tvořili respondenti ve věku méně než 20 let, 12 % ve věku 30-39 let a 11 % tvořila skupina respondentů od 40 do 59 let. Dotazník nebyl vyplněn respondentem více než 60 let.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Graf 3 Nejvyšší ukončené vzdělání

Zdroj: vlastní

Tabulka 1 Vzdělání

Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?		
Typ vzdělání	Počet respondentů	Počet v %
Základní	19	13
Středoškolské bez maturity	5	3
Středoškolské s maturitou	63	42
Vyšší odborné	8	6
Vysokoškolské	54	36
Celkem	149	100

Zdroj: vlastní

Ze 149 respondentů má 13 % základní stupeň vzdělání, 3 % respondentů mají ukončenou střední školu bez maturity, dalších 42 % mají nejvyšší ukončené vzdělání středoškolské s maturitou. Celkem 6 % dotazovaných má vystudovaný stupeň vzdělání na vyšší odborné škole a 36 % respondentů je zastoupeno s vysokoškolským vzděláním.

Dílčí cíl 1: Zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky.

Výzkumný problém 1: Je souvislost mezi informovaností veřejnosti o povolání porodní asistentky a demografickými údaji (pohlaví, věk, vzdělání)? (Otázky č.: 1, 2, 3, 4)

Otázka č. 4: **Znáte pojem porodní asistentka?**

Graf 4 Pojem porodní asistentka

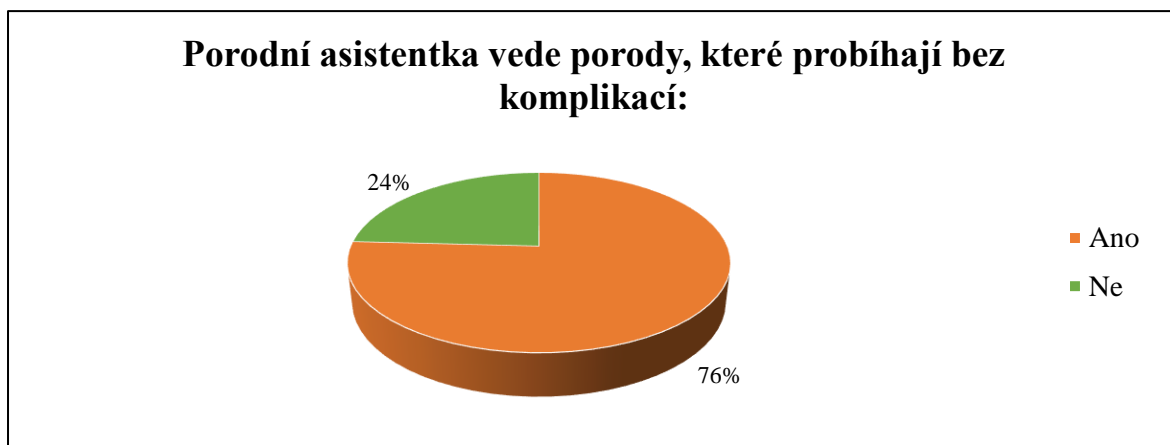
Zdroj: vlastní

Na otázku, znáte pojem porodní asistentka, odpovídalo celkem 149 respondentů. Dohromady 97 % respondentů odpovědělo ano a 3 % odpovědělo, že tento pojem nezná.

Výzkumný problém 2: Je společnost dostatečně informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami? (Otázky č.: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19)

Otázka č. 10: **Porodní asistentka vede porody, které probíhají bez komplikací:**

Graf 5 Vedení porodů bez komplikací

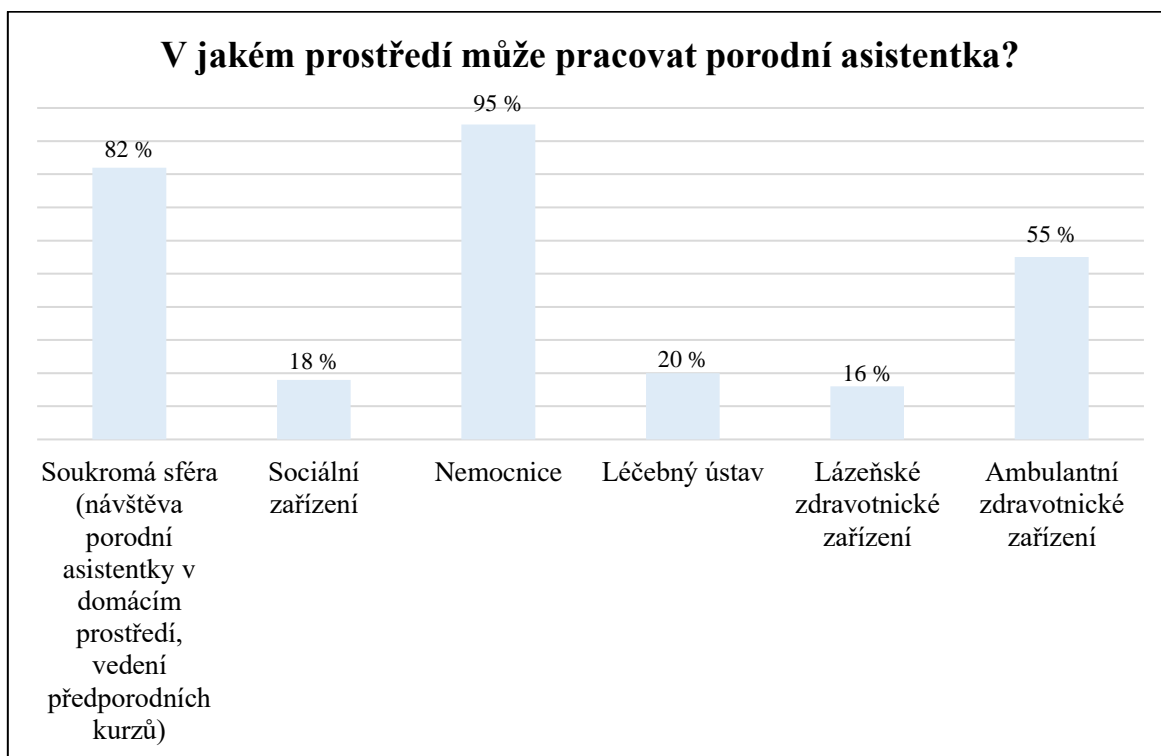

Zdroj: vlastní

V další otázce jsem se ptala respondentů, zda porodní asistentka může vést porody, které probíhají bez komplikací. Celkem 76 % dotazovaných odpovědělo ano a 24 % respondentů odpovědělo, že porodní asistentka nemůže vést porody, které probíhají bez komplikací.

Otázka č. 11: **V jakém prostředí může pracovat porodní asistentka? (lze označit více možností)**

Graf 6 Prostředí porodní asistentky

Zdroj: vlastní

V grafu jsou zapsány odpovědi respondentů na otázku, v jakém prostředí může pracovat porodní asistentka. Ze 149 respondentů celkem 18 % odpovědělo, že může porodní asistentka pracovat v sociálním zařízení, 55 % dotazovaných vyplnilo, že porodní asistentka může pracovat v ambulantním zdravotnickém zařízení. Dále pak 20 % respondentů uvedlo léčebný ústav. Největší zastoupení 95 % respondentů uvedlo nemocnici a 82 % označilo možnost soukromé sféry. 16 % dotazovaných odpovědělo, že porodní asistentka může pracovat v lázeňském zdravotnickém zařízení.

Otázka č. 12: **Porodní asistentka může pracovat v těchto zařízeních (lze označit více možností):**

Tabulka 2 Zařízení pro porodní asistentky

Porodní asistentka může pracovat v těchto zařízeních:		
Typ prostředí	Počet responsí	Počet v %
Pooperační oddělení gynekologických operací	74	50
Komunitní a domácí péče	57	38
Porodní sál	140	94
Urologické oddělení	8	5
Kardiochirurgie	2	1
Oddělení šestinedělí	96	64
Novorozenecké oddělení	95	64
Gynekologická ambulance	81	54
Interní oddělení	9	6
Mateřské centrum	73	49
Celkem	149	100

Zdroj: vlastní

Z tabulky je patrné, že z celkového počtu respondentů 149, uvedlo 140 dotazovaných, že porodní asistentka může pracovat na porodním sále, 96 respondentů zakroužkovalo oddělení šestinedělí, 95 novorozenecké oddělení a 81 uvedlo gynekologickou ambulanci. Celkem 74 respondentů si myslí, že porodní asistentka může pracovat na pooperačním oddělení gynekologických operací, 73 uvedlo mateřské centrum a 57 respondentů zakroužkovalo komunitní a domácí péči. Pouze 9 respondentů z celkového počtu 149 si myslí, že porodní asistentka může pracovat na interním oddělení, 8 dotazovaných uvedlo urologické oddělení a 2 lidé označili jako možnost zařízení, kde by mohla porodní asistentka pracovat, kardiochirurgii.

Otázka č. 13: **V jakém případě se můžete obrátit na porodní asistentku? (lze označit více možností)**

Tabulka 3 Náplň práce porodní asistentky

V jakém případě se můžete obrátit na porodní asistentku?		
Situace	Počet responsí	Počet v %
Problémy s kojením	64	43
Stanovení těhotenství	34	23
Péče o ženu při porodu	136	91
Příprava k porodu	145	97
Péče o novorozence	76	51
Péče o novorozence v období šestinedělí	94	63
Plánování rodičovství	34	23
Celkem	149	100

Zdroj: vlastní

Na otázku, v jakém případě se můžete obrátit na porodní asistentku, odpovědělo dohromady 149 respondentů. Celkem 145 uvedlo přípravu k porodu, 136 péče o ženu při porodu a 94 uvedlo péči o novorozence v období šestinedělí. Dále pak 76 respondentů uvedlo, že se mohou na porodní asistentku obrátit, když se vyskytnou problémy s kojením a stejným počtem 34 respondentů bylo zastoupeno jak stanovení těhotenství, tak plánované rodičovství.

Otázka č. 14: **Porodní asistentka může vykonávat samostatně (lze označit více možností):**

Tabulka 4 Práce porodní asistentky

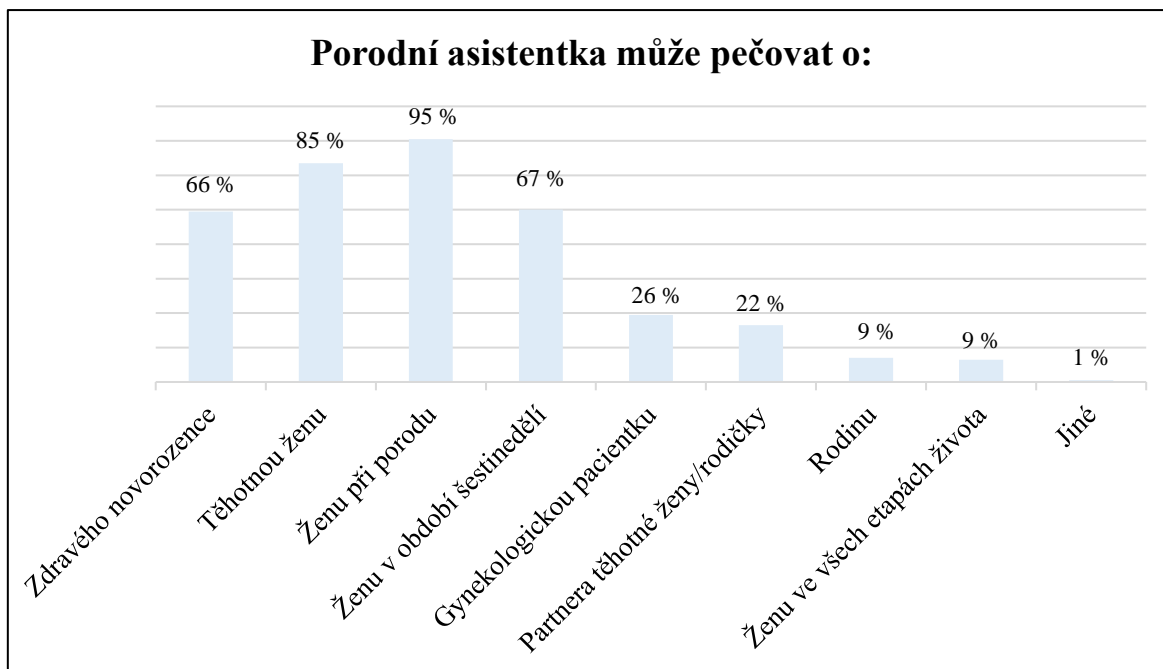
Porodní asistentka může vykonávat samostatně:		
Výkon, práce, situace	Počet responsí	Počet v %
Vedení porodu bez komplikací	130	87
Pomoc ženě při kojení	83	56
Nástřih hráze při porodu	38	26
Vedení porodu mrtvého dítěte	20	13
Předepisování léků v těhotenství	7	5
Ošetření novorozence	97	65
Péče o těhotné ženy	119	80
Provádění císařského řezu	10	8
Příprava těhotné na porod	140	94
Poskytování informací o antikoncepci	39	26
Poskytování rad a pomoci v otázkách sociálně-právních	22	15
Celkem	149	100

Zdroj: vlastní

V tabulce jsou uvedeny odpovědi na otázku, co může porodní asistentka vykonávat samostatně. Z celkového počtu respondentů (149), odpovědělo 140, že porodní asistentka může samostatně připravovat těhotnou ženu na porod. 130 dotazovaných uvedlo, že porodní asistentka může sama vést porody bez komplikací a 119 odpovědělo péče o těhotné ženy. 97 respondentů uvedlo ošetření novorozence a 87 pomoc ženě při kojení. Celkem 39 respondentů uvedlo možnost poskytování informací o antikoncepci a 38 lidí si myslí, že porodní asistentka může samostatně provádět nástřih hráze při porodu. Pouze 22 dotazovaných uvedlo poskytování rad a pomoci v otázkách sociálně-právních a 20 dotazovaných odpovědělo, že porodní asistentka může vést porod mrtvého dítěte.

Otázka č. 15: **Porodní asistentka může pečovat o (lze označit více možností):**

Graf 7 Péče porodní asistentky

Zdroj: vlastní

Na otázku, o koho může pečovat porodní asistentka, odpovědělo celkem 149 respondentů, z nichž 95 % uvedlo, že porodní asistentka může pečovat o ženu při porodu, 85 % zakroužkovalo o těhotnou ženu, 67 % uvedlo, že se může porodní asistentka starat o ženu v období šestinedělí a celkem 66 % uvedlo, že může pečovat o zdravého novorozence. 26 % respondentů odpovědělo, že porodní asistentka pečuje o gynekologickou pacientku a 22 % uvedlo péči o partnera těhotné ženy/rodičky. Pouze 9 % dotazovaných zakroužkovalo, že porodní asistentka může pečovat o rodinu a stejný počet respondentů uvedl péči o ženu ve všech etapách života. Do možnosti „jiné“ uvedlo odpověď pouze 1 % respondentů. V následující tabulce je zapsána odpověď, řadící se do odpovědi „jiné“.

Tabulka 5 Péče porodní asistentky – jiné odpovědi

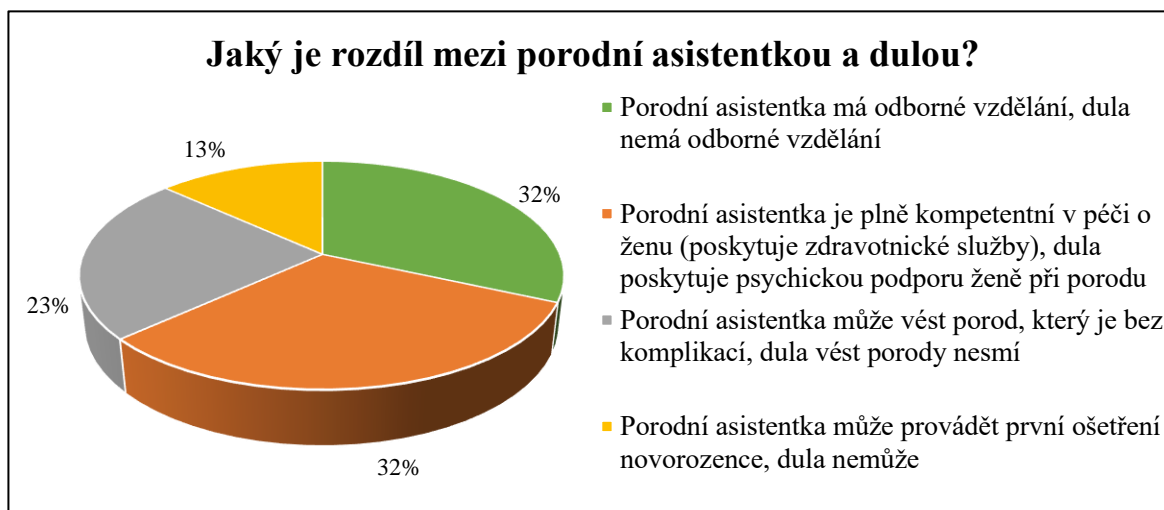
Volná odpověď na otázku: Porodní asistentka může pečovat o:		
Odpověď	Počet responsí	Počet v %
Myslím si, že o nikoho nepečuje	1	>1
Celkem	149	100

Zdroj: vlastní

V tabulce je zaznamenána odpověď na otázku, o koho může pečovat porodní asistentka. Pouze jeden respondent z celkového počtu respondentů 149, se vyjádřil volně na tuto otázku. Do odpovědi napsal, že si myslí, že porodní asistentka o nikoho nepečuje.

Otázka č. 19: **Jaký je rozdíl mezi porodní asistentkou a dulou? (lze označit více možností)**

Graf 8 Rozdíly

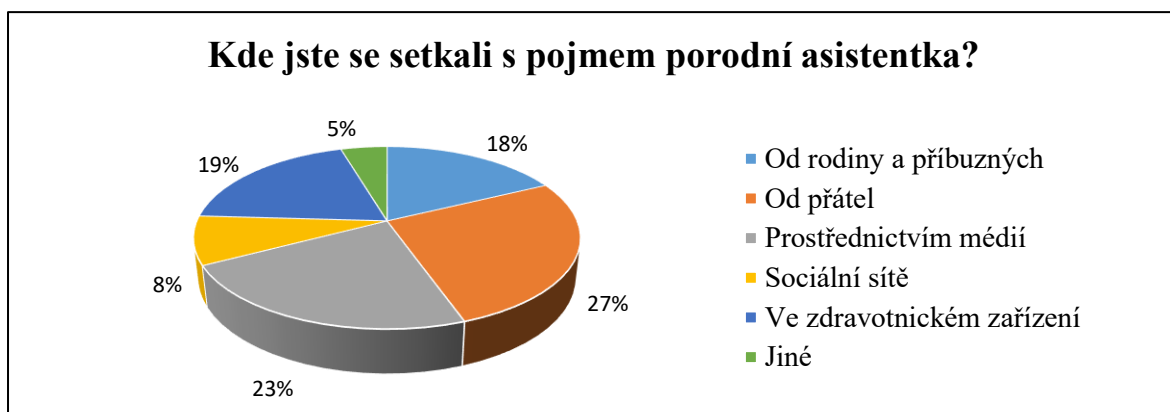
Zdroj: vlastní

Na poslední otázku, jaký je rozdíl mezi porodní asistentkou a dulou, odpovídalo dohromady 58 respondentů. Celkem 32 % uvedlo, že porodní asistentka má odborné vzdělání a dula nemá odborné vzdělání. Stejný počet, tedy 32 %, odpovědělo, že porodní asistentka je plně kompetentní v péči o ženu a dula poskytuje psychickou podporu ženě při porodu. 23 % dotazovaných uvedlo, že porodní asistentka může vést porod, který je bez komplikací a dula vést porody nesmí. Pouze 13 % respondentů zakroužkovalo možnost, kdy porodní asistentka může provádět první ošetření novorozence, přičemž toto dula provádět nemůže.

Výzkumný problém 3: Kde se společnost nejčastěji setkává s pojmem porodní asistentka?
(Otázky č.: 6)

Otázka č. 6: **Kde jste se setkali s pojmem porodní asistentka? (lze označit více možností)**

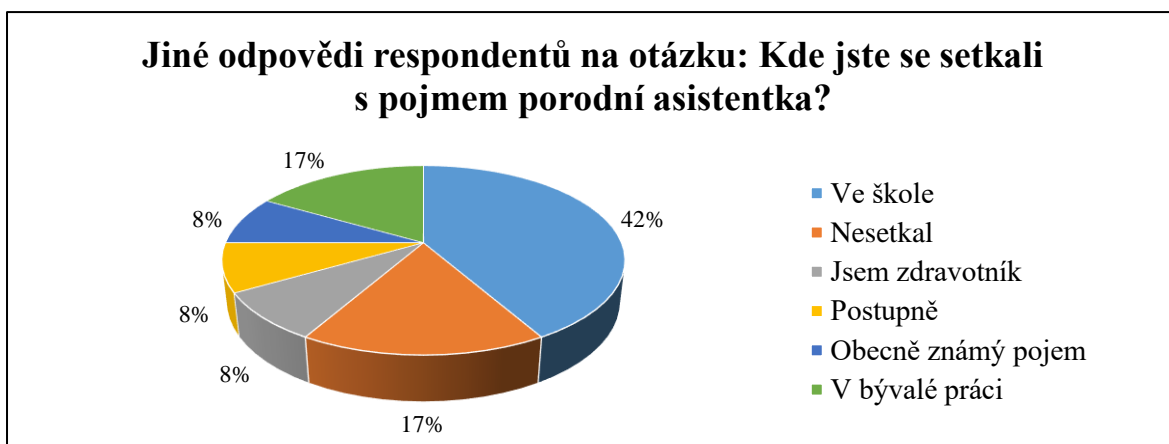
Graf 9 Zdroj informovanosti o porodních asistentkách

Zdroj: vlastní

V grafu je vyznačené, kde se respondenti nejčastěji setkali s pojmem porodní asistentka. Z celkového počtu respondentů (149), se 27 % dotazovaných setkalo s pojmem porodní asistentka od přátel a 23 % prostřednictvím médií. 19 % respondentů označilo možnost ve zdravotnickém zařízení a 18 % od rodiny a příbuzných. Celkem 8 % uvedlo sociální sítě a 5 % dotazovaných vyplnilo jiné možnosti, které jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf 10 Jiné odpovědi respondentů

Zdroj: vlastní

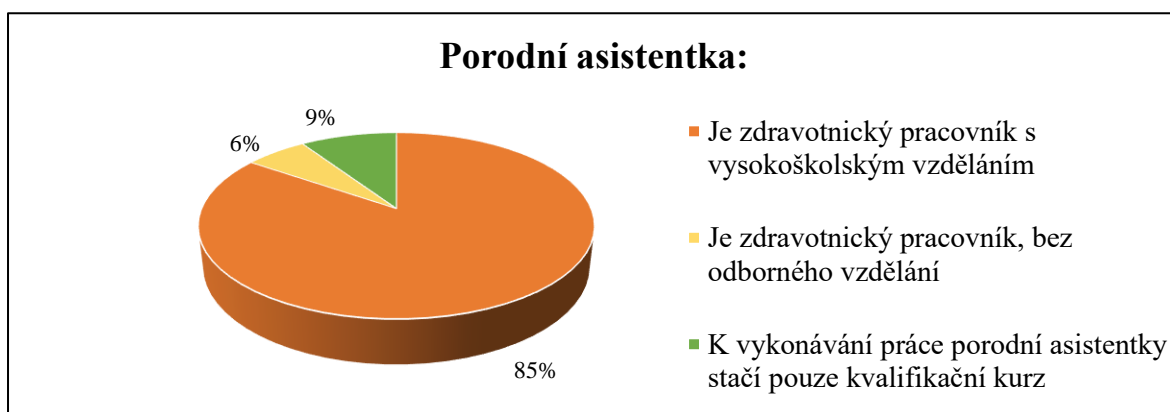
V grafu jsou uvedeny jiné odpovědi respondentů. Tuto možnost „jiné“, uvedlo celkem 13 respondentů. 42 % respondentů uvedlo, že se s pojmem porodní asistentka setkali ve škole, 17 % lidí se s tímto pojmem setkalo v práci a dalších 17 % se s pojmem porodní asistentka nikdy nesetkalo. V 8 % dotazování uvedli, že jsou buď zdravotníky, že je to obecně známý pojem, nebo že se s porodní asistentkou setkali postupně, během života.

Dílčí cíl 2: Zjistit, jaké role jsou porodní asistentky nejčastěji přisuzovány.

Výzkumný problém 4: Zná veřejnost vymezení profese porodní asistentky? (Otázky č.: 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)

Otázka č. 5: **Porodní asistentka:**

Graf 11 Porodní asistentka

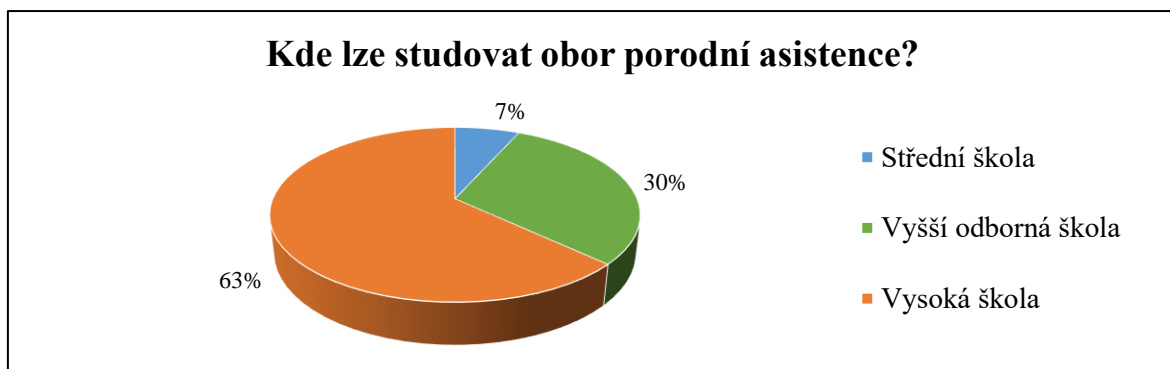

Zdroj: vlastní

Z grafu je patrné, že ze 149 respondentů celkem 85 % vyplnilo, že porodní asistentka je zdravotnický pracovník s vysokoškolským vzděláním, 9 % odpovědělo, že k vykonávání profese porodní asistentky stačí pouze kvalifikační kurz a pouze 6 % označilo porodní asistentku, jako zdravotnického pracovníka, který nemá odborné vzdělání.

Otázka č. 7: **Kde lze studovat obor porodní asistence?**

Graf 12 Obor Porodní asistence

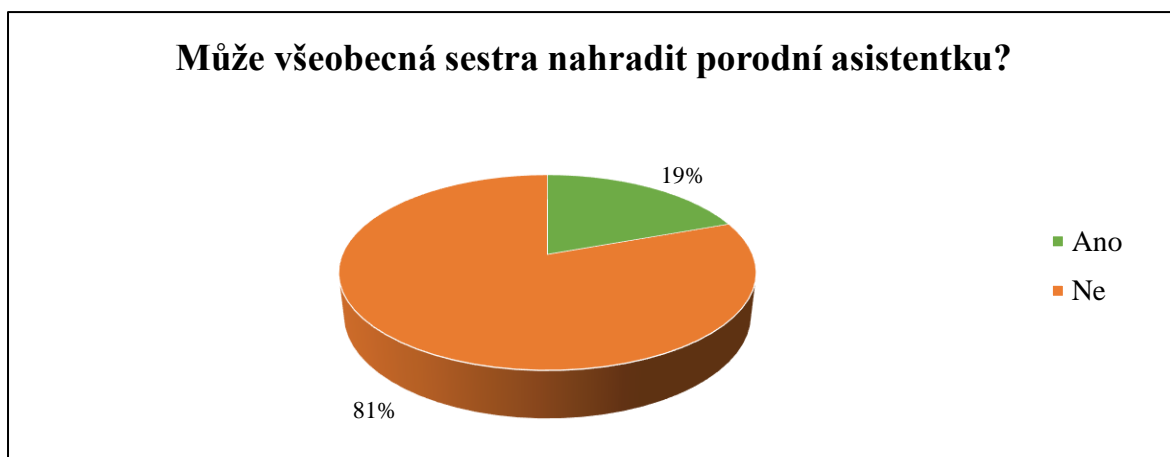

Zdroj: vlastní

Z celkového počtu dotazovaných (149 respondentů) odpovědělo 63 %, že se obor porodní asistence studuje na vysoké škole, dále pak 30 % zaškrtnulo vyšší odbornou školu a pouze 7 % respondentů uvedlo, že porodní asistence se studuje na střední škole.

Otázka č. 8: **Může všeobecná sestra nahradit porodní asistentku?**

Graf 13 *Všeobecná sestra a porodní asistentka*

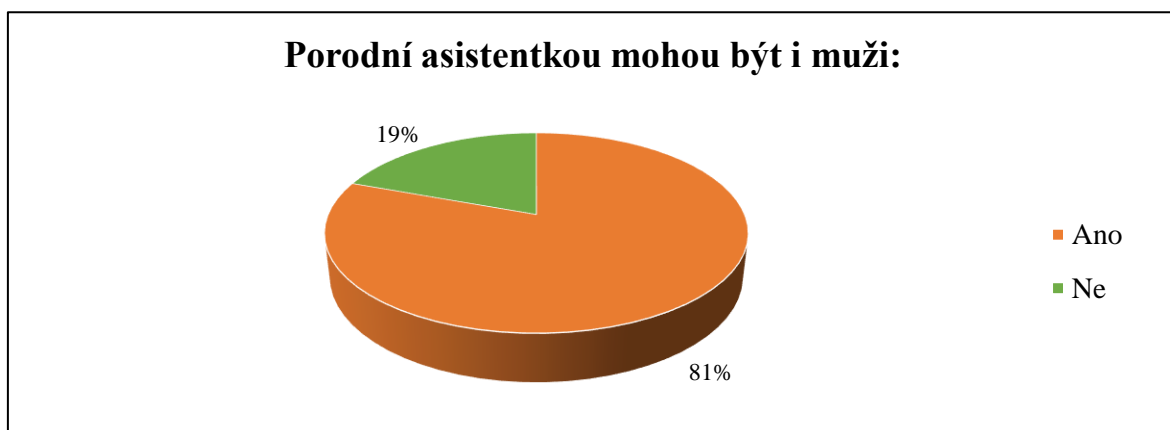

Zdroj: vlastní

Na otázku, zda může všeobecná sestra nahradit porodní asistentku, odpovědělo celkem 149 respondentů, z nichž 81 % odpovědělo ne a 19 % dotazovaných uvedlo ano.

Otázka č. 9: **Porodní asistentkou mohou být i muži:**

Graf 14 *Muži jako porodní asistentky*

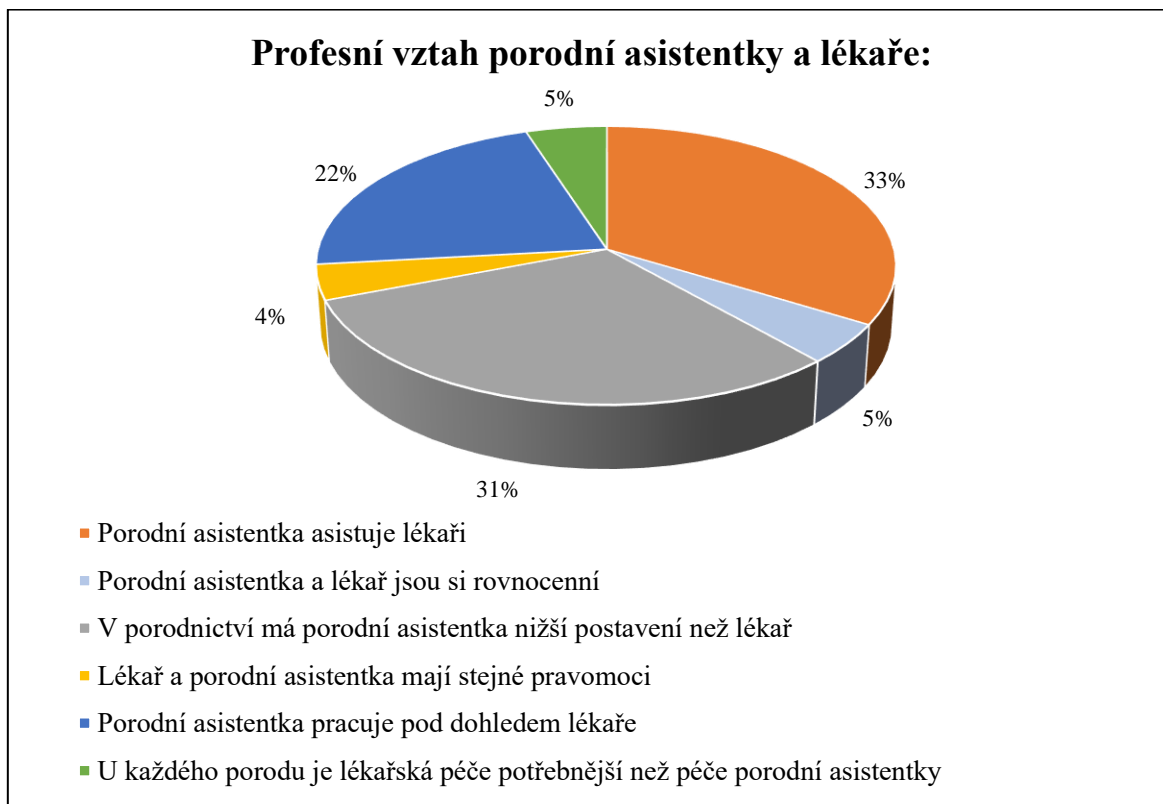
Zdroj: vlastní

V uvedeném grafu je znázorněna odpověď na otázku zda porodní asistentkou mohou být i muži. Celkem 81 % respondentů odpovědělo ano a 19 % si myslím, že muži porodní asistentkou být nemohou.

Výzkumný problém 5: Jaké rozdíly vidí společnost mezi lékařem, porodní asistentkou a doulou? (Otázky č.: 16, 17, 18, 19)

Otázka č. 16: **Profesní vztah porodní asistentky a lékaře (lze označit více možností):**

Graf 15 Profesní vztah

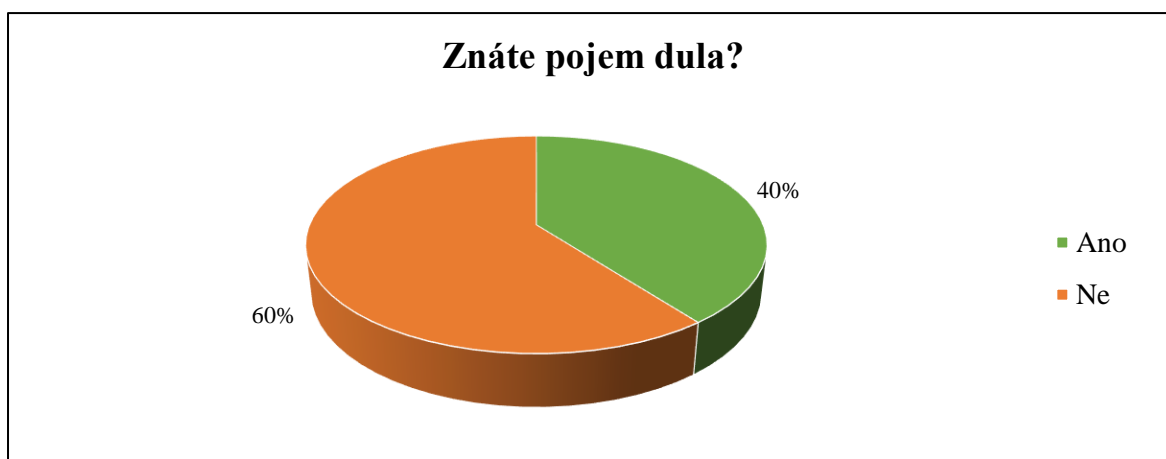

Zdroj: vlastní

V uvedeném grafu jsou uvedené odpovědi na otázku, jaký je profesní vztah mezi porodní asistentkou a lékařem. 33 % respondentů uvedlo, že porodní asistentka asistuje lékaři a 31 % dotazovaných vyplnilo, že v porodnictví má porodní asistentka nižší postavení než lékař. Celkem 22 % uvedlo, že porodní asistentka pracuje pod dohledem lékaře. V 5 % bylo od respondentů vyplněno, že u každého porodu je lékařská péče potřebnější než péče porodní asistentky a stejně tak 5 % respondentů vyplnilo, že porodní asistentka a lékař jsou si rovnocenní. Pouze 4 % dotazovaných si myslí, že lékař a porodní asistentka mají stejné pravomoci.

Otázka č. 17: **Znáte pojem dula?**

Graf 16 Pojem dula

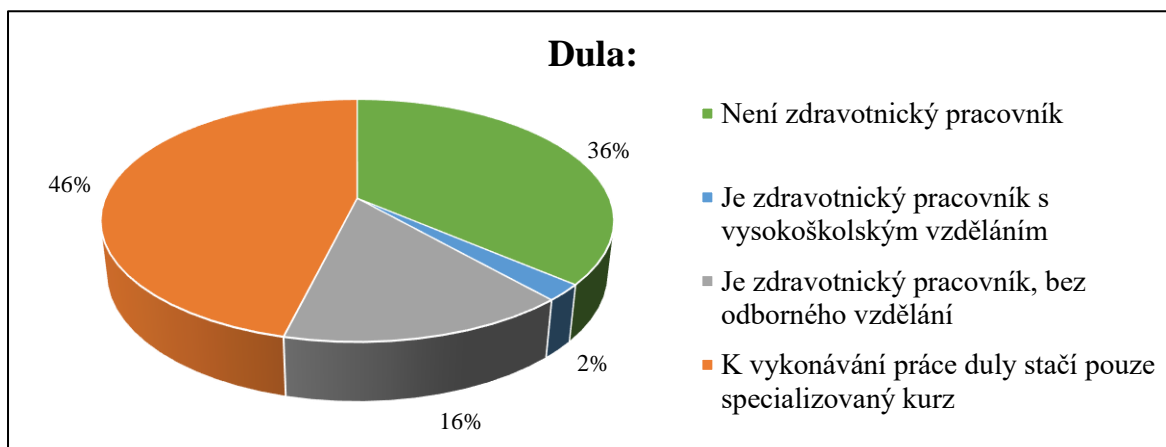

Zdroj: vlastní

Na otázku, zda respondenti znají dula, odpovědělo celkem 149 respondentů, přičemž 60 % odpovědělo, že tento pojem neznají a 40 % uvedlo, že dula znají.

Otázka č. 18: **Dula (lze označit více možností):**

Graf 17 Vzdělání duly

Zdroj: vlastní

Na otázku, kdo je dula, odpovídalo celkem 58 respondentů, z nichž 46 % uvedlo, že k vykonávání práce duly stačí pouze specializační kurz a 36 % zakroužkovalo, že dula není zdravotnický pracovník. Dále pak 16 % respondentů označilo dula jako zdravotnického pracovníka, bez odborného vzdělání a pouze 2 % dotazovaných vyplnilo, že dula je zdravotnický pracovník s vysokoškolským vzděláním.

9 PREZENTACE A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ

Dílčí cíl 1: **Zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky.**

K uvedenému dílčímu cíli se vztahovaly 3 výzkumné problémy. **Výzkumný problém 1:** Je souvislost mezi informovaností veřejnosti o povolání porodní asistentky a demografickými údaji (pohlaví, věk, vzdělání)? **Výzkumný problém 2:** Je společnost dostatečně informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami? **Výzkumný problém 3:** Kde se společnost nejčastěji setkává s porodní asistentkou?

Výzkumný problém 1: Je souvislost mezi informovaností veřejnosti o povolání porodní asistentky a demografickými údaji (pohlaví, věk, vzdělání)?

Výzkumný problém 1 jsem zjišťovala pomocí otázek č. 1, 2, 3, 4, které zahrnují demografické údaje a též znalost pojmu porodní asistentka. Těmito otázkami jsem zjišťovala, zdali závisí znalost pojmu porodní asistentky na pohlaví, věku, nebo vzdělání. V otázce č. 1, jsem se ptala na pohlaví respondentů. Pohlaví respondentů bylo přibližně vyrovnané, tedy 56 % žen a 44 % mužů. V otázce č. 2 jsem zjišťovala věk respondentů. Největší skupinu tvořili respondenti ve věku 21-29 let, dohromady 61 %. Otázka č. 3 byla zaměřena na nejvyšší ukončené vzdělání. Nejvíce byli ve výzkumu zastoupeni respondenti s ukončeným středoškolským vzděláním s maturitou (42 %) a dále pak s vysokoškolským vzděláním (36 %). V otázce č. 4 jsem se ptala respondentů, zda znají pojem porodní asistentka. 97 % respondentů tento pojem zná.

Z uvedených dat vyplývá, že pojem porodní asistentka zná celkem 97 % ze 100 % respondentů, přičemž výzkum byl přibližně stejným počtem zastoupen jak muži, tak ženami, z velké skupiny ve věku 21-29 let a s nejvyšším ukončeným vzděláním střední školy s maturitou a vysoké školy. Výzkumný problém 1, který sledoval souvislost mezi znalostí pojmu porodní asistentka a vzděláním, věkem a pohlavím, byl v první řadě celkem jednoznačný, protože z dotázaných respondentů skoro všichni znají pojem porodní asistentka. Lze tedy konstatovat, že tento pojem zná velká část společnosti, která byla do výzkumu zahrnuta. Pokud se nyní obrátím na skupinu, která odpověděla, že pojem porodní asistentka nezná, z celkového počtu dotázaných (149), jich bylo dohromady 5. Tuto skupinu tvořily dvě ženy, ve věku méně než 20 let, s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolské bez maturity a základní vzdělání. Dále pak dva muži ve věku 21-29 let s vysokoškolským

vzděláním a středoškolským s maturitou. A nakonec jeden muž ve věku 30-39 s nejvyšším ukončeným vzděláním střední školy s maturitou. Z uvedených dat vyplývá, že zastoupení mužů i žen bylo přibližně vyrovnané, měli různé vzdělání i věk, proto z toho můžeme říci, že nezáleží na tom, jakou školu má respondent dokončenou, kolik mu je let nebo zda je mužem či ženou.

Výzkumný problém 2: Je společnost informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami?

Výzkumný problém č. 2 jsem zkoumala pomocí otázek č. 10, 11, 12, 13, 14, 15, které se zabývají náplní práce a kompetencemi porodní asistentky. Uvedenými otázkami jsem zjišťovala, zda a do jaké míry je společnost informovaná o profesi porodní asistentky a s jakými problémy se veřejnost může obrátit na porodní asistentku, kde se s ní může setkat či jaké činnosti má porodní asistentka v kompetenci. V otázce č. 10 jsem se ptala respondentů, zda porodní asistentka vede porody bez komplikací. V 76 % dotazující správně odpověděli, že ano. Otázkou č. 11 jsem zjišťovala, zda respondenti ví, v jakém prostředí může porodní asistentka pracovat. Nejvíce odpovědí bylo: nemocnice (97 %), poté soukromá sféra (82 %) a ambulantní zařízení (55 %). Naopak otázkou č. 12 jsem se ptala na zařízení, ve kterém může porodní asistentka pracovat. Správně respondenti uvedli porodní sál (94 %), oddělení šestinedělí (64 %), novorozenecké oddělení (64 %) a gynekologická ambulance (54 %). Oddělení gynekologických operací uvedlo pouze 50 % respondentů. Méně jak polovina respondentů odpovědělo mateřské centrum (49 %) a komunitní a domácí péče (38 %). Ve 13. otázce jsem zjišťovala, zda respondenti vědí, v jakém případě se mohou obrátit na porodní asistentku. Více než polovina z celkového počtu respondentů (149) uvedlo správně tyto situace: příprava k porodu (97 %), péče o ženu při porodu (91 %), péče o ženu a novorozence v období šestinedělí (63 %) a péče o novorozence (51 %). Naopak nízké zastoupení respondentů měly možnosti: problémy s kojením, plánování rodičovství a stanovení těhotenství.

V otázce č. 14 jsem se respondentů ptala, co může porodní asistentka vykonávat samostatně. Nejvíce respondentů uvedlo přípravu těhotné na porod (94 %), vedení porodu bez komplikací (87 %), péče o těhotné ženy (80 %) a ošetření novorozence (65 %). Pouze 26 % uvedlo poskytování informací o antikoncepci a nástřih hráze při porodu (26 %). Možnost, kdy porodní asistentka může poskytnout rady a pomoc v otázkách sociálně-právních, byla správně označena pouze u 15 % respondentů. V 15. otázce jsem se ptala

respondentů, o koho může pečovat porodní asistentka. Nejvíce respondentů uvedlo, že porodní asistentka může pečovat o ženu při porodu (95 %), těhotnou ženu (85 %), zdravého novorozence (66 %) a ženu v období šestinedělí (65 %). V malém zastoupení byla odpověď, že porodní asistentka může pečovat o gynekologickou pacientku (26 %) a o partnera těhotné ženy/rodičky (22 %). Nejméně respondentů uvedlo možnosti, kdy porodní asistentka může pečovat o ženu ve všech etapách života (9 %) a o rodinu (9 %). Jeden respondent ze 149 uvedl, že porodní asistentka o nikoho nepečuje.

Výzkumným problémem č. 2 bylo zjistit, zda je společnost informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami. Z uvedených dat vyplývá, že veřejnost je informovaná pouze z části. Povětšinou lidé znají jen určité oblasti péče, kterou porodní asistentka může poskytnout. Většina respondentů odpověděla, že porodní asistentka může vést porody, které probíhají bez komplikací. Též respondenti správně vyplnili prostředí, kde porodní asistentka může pracovat. Nicméně v otázce, v jakém případě se může společnost obrátit na porodní asistentku, společnost odpovídala ve třech odpovědích dosti chybně. Velmi málo respondentů odpovědělo, že porodní asistentka může stanovovat těhotenství (23 %), pomoci v plánování těhotenství (23 %) a také pomoci při problémech s kojením (43 %). Tyto odpovědi mohou vypovídat o tom, že veřejnost nezná veškeré kompetence. V otázce co může porodní asistentka vykonávat samostatně, respondenti chybovali. Ve většině z nich nezaškrkli možnost nástřih hráze při porodu, poskytování informací o antikoncepci a poskytování rad, ani možnost pomoci v otázkách sociálně-právních. Jednou z nejzávažnějších chyb informovanosti společnosti byla v otázce, o koho může pečovat porodní asistentka, kdy pouze 14 respondentů ze 149 odpovědělo, že může pečovat o rodinu a 13 respondentů, že může pečovat o ženu ve všech etapách života. Velmi malé zastoupení měla též odpověď péče o partnera těhotné ženy/rodičky. V závěru lze tedy konstatovat, že společnost je informovaná o náplni práce porodní asistentky, avšak není schopna určit všechny kompetence.

Výzkumný problém 3: Kde se společnost nejčastěji setkává s pojmem porodní asistentka?

Ke třetímu výzkumnému problému se vztahovala pouze otázka č. 6. V této otázce jsem se ptala respondentů, kde se setkali s pojmem porodní asistentka. Největší zastoupení měla možnost od přátel (54 %) a poté prostřednictvím médií (46 %). U této otázky odpovědělo celkem 5 % respondentů jinou možnost, mezi nejčastější z nich patřila odpověď „ve škole“, tato možnost byla uvedena celkem 5x z celkového počtu 13 respondentů.

Z toho vyplývá, že se společnost nejčastěji setkává s porodní asistentkou prostřednictvím přátel.

Dílčí cíl 2: **Zjistit, jaké role jsou porodní asistentce nejčastěji přisuzovány.**

K uvedenému dílčímu cíli 2 se vtažovaly dva výzkumné problémy. **Výzkumný problém 4:** Zná veřejnost vymezení profese porodní asistentky? **Výzkumný problém 5:** Jaké rozdíly vidí společnost mezi lékařem, porodní asistentkou a doulou?

Výzkumný problém 4 jsem zjišťovala pomocí otázek č. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. Těmito otázkami jsem zjišťovala, jaký přehled má společnost o porodních asistentkách, ať už se to týká vzdělání, vymezení oboru či prostředí, kde porodní asistentka pracuje. Otázkou č. 5 jsem se ptala respondentů, zda vědí, jaké potřebné vzdělání musí mít porodní asistentka a jestli je zdravotním pracovníkem. Celkem 85 % respondentů uvedlo, že porodní asistentka je zdravotnický pracovník s vysokoškolským vzděláním. Otázkou č. 7 jsem si ověřovala, zda respondenti mají přehled o tom, jakou školu musí mít porodní asistentka vystudovanou. Zde uvedlo správnou odpověď – vysoká škola, mnohem méně respondentů (63 %). V otázce č. 8 jsem se ptala respondentů, zda může všeobecná sestra nahradit porodní asistentku. Celkem 81 % respondentů odpovědělo správně, že všeobecná sestra nemůže nahradit porodní asistentku. Otázka č. 9 zjišťovala, jestli si respondenti myslí, že porodní asistentkou mohou být i muži. Opět 81 % respondentů správně uvedlo, že muži mohou být porodními asistentkami.

Ve výsledku tedy vychází, že veřejnost, ačkoli u otázky č. 5 uvedla ve většině správnou odpověď, tak v ověřovací otázce č. 7 se tento výsledek změnil přibližně o 20 %. Z toho by mohlo plynout, že veřejnost si není tolik jistá vzděláním, které musí porodní asistentky mít, avšak počet respondentů, který uvedl vysokou školu, byl stále nad 60 %. Dále společnost správně odpověděla, že porodní asistentkou mohou být i muži a že porodní asistentku nemohou nahradit všeobecné sestry. V ostatních otázkách, jež jsou uvedeny u výzkumného problému 2, také vychází, že společnost nezná veškeré vymezení profese porodní asistentky, ale jen částečně dokáže určit, čím se porodní asistentka zabývá, co poskytuje za služby, v jakém zařízení a prostředí působí a co může vykonávat samostatně. Závěrem lze tedy konstatovat, že veřejnost nedokáže pevně vymezit profesi porodní asistentky. Z mého vyhodnocení vychází, že polovina dotazovaných má dobré informace o porodních asistentkách a druhá polovina neumí správně vyhodnotit, co je náplní této profese.

Výzkumný problém 5: Jaké rozdíly vidí společnost mezi lékařem, porodní asistentkou a doulou?

K tomuto výzkumnému problému se vztahovaly otázky č. 16, 17, 18 a 19. Těmito otázkami jsem zjišťovala, jaké rozdíly společnost uvádí mezi porodní asistentkou a lékařem, zda znají pojem dula a pokud ano, tak jaké kompetence jim přisuzují. Otázka č. 16 se zabývala profesním vztahem porodní asistentky a lékaře. Respondenti nejvíce uváděli odpovědi, že porodní asistentka asistuje lékaři (72 %), že v porodnictví má porodní asistentka nižší postavení než lékař (66 %) a že porodní asistentka pracuje pod dohledem lékaře (46 %). Nejméně zastoupená odpověď byla, že lékař a porodní asistentka mají stejné pravomoci (9 %). V otázce č. 17 jsem se respondentů ptala, zda znají pojem dula. Více jak polovina (60 %) respondentů odpovědělo, že dulu neznají. Otázka č. 18 sledovala vzdělání duly. Nejvíce respondentů (46 %) uvedlo, že k vykonávání práce duly stačí pouze specializovaný kurz. V 19. otázce jsem se ptala respondentů, jaký je rozdíl mezi porodní asistentkou a doulou. 32 % odpovědělo, že porodní asistentka má odborné vzdělání a dula nemá odborné vzdělání. A stejně tak 32 % uvedlo, že porodní asistentka je plně kompetentní v péči o ženu, a že dula poskytuje psychickou podporu ženě při porodu.

Ze shrnutí těchto výsledků tedy vyplývá skutečnost, že většina respondentů vidí porodní asistentku na nižší pozici, než je pozice lékaře a také společnost přisuzuje porodní asistentkám postavení, při kterém porodní asistentka asistuje lékaři. Z výsledků lze ještě říci, že více jak polovina respondentů nezná profesi duly. Nicméně respondenti, kteří odpověděli, že dulu znají, dokáží k ní přiřadit základní informace, a jsou schopni náplň práce duly odlišit od práce porodní asistentky.

10 DISKUZE

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké postavení má porodní asistentka ve společnosti. Z hlavního cíle vycházejí dva dílčí cíle, z nichž každý obsahoval několik výzkumných problémů, které mi napomohly proniknout do problematiky o něco hlouběji. Prvním dílčím cílem bylo zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky. Tento cíl obsahoval tři výzkumné problémy.

První výzkumný problém zjišťoval, zda je nějaká souvislost mezi informovaností veřejnosti o povolání porodní asistentky a demografickými údaji (pohlaví, věk, vzdělání). K tomuto problému se pojily čtyři otázky. Z výzkumu jsem zjistila, že v šetření převažovaly ženy (o 12 % více než muži). Celkem 97 % respondentů odpovědělo, že znají pojem porodní asistentka, což je velmi pozitivní zjištění. Věková hranice byla nejvíce zastoupena lidmi v mladém věku (21-29 let) a vzdělání bylo převážně vysokoškolské, či s maturitou. Ve výzkumu též vyšlo, že celkem 5 respondentů ze 149, nezná pojem porodní asistentka. Nicméně i z této skupiny vyplynulo, že přímo nezáleží na pohlaví, věku ani vzdělání, respektive rozdíl zastoupení pohlaví byl pouze o jednoho muže více. Respondenti v této skupině byli různého věku i vzdělání. Tato skupina obsahovala dvě ženy a tři muže. Ženy byly ve věku méně než 20 let, z nichž jedna byla s nejvyšším ukončeným vzděláním střední škola bez maturity a druhá žena měla základní vzdělání. Dva muži byli ve věku 21-29 let s vysokoškolským vzděláním a středoškolským s maturitou. A nakonec muž ve věku 30-39 let s vystudovanou střední školou s maturitou. Z tohoto zjištění bychom mohli říci, že ačkoli dvě třetiny z těchto mužů měli vysokoškolské vzdělání, vyplývá z toho, že se pravděpodobně tolik nezajímají o tuto problematiku. To může být způsobeno například tím, že kompetence porodní asistentky jsou zaměřeny převážně na péči o ženu a dítě. Proto jsou to hlavně ženy, kdo vyhledávají péči porodní asistentky. Přesto je tento počet, ze kterého hodnotím tuto problematiku velmi nízký, k tomu aby se dalo říci, že informovanost záleží na pohlaví. Zajímavé zjištění je také z bakalářské práce (Sedlářové, 2009, s. 70), kde vychází, že ve znalostním testu, týkající se informací o porodních asistentkách, byl rozdíl úspěšnosti žen a mužů do 10 %. O 10 % byly úspěšnější ženy. Nutno podotknout, že můj výzkumný problém se týkal pouze otázky znalosti povolání porodní asistentky, nikoli informovanosti.

Druhým výzkumným problémem jsem se zabývala otázkou, zda je společnost informovaná o náplni práce poskytované porodními asistentkami. K této problematice se poji

celkem šest otázek. Z výzkumu jsem zjistila, že velký počet respondentů (až 76 %) je dobře informován, o tom, že porodní asistentka vede porody, které probíhají bez komplikací. Také mi vyšlo, že respondenti jsou schopni správně určit některá pracoviště, kde může pracovat porodní asistentka (nemocnice, soukromá sféra, ambulantní zařízení), avšak například sociální zařízení respondenti uvedli v menší míře. Ve shrnutí i tyto odpovědi vypovídají o dobré informovanosti společnosti. Výzkumem jsem také zjistila, že veřejnost je znala toho, v jakém zařízení může porodní asistentka pracovat. Správně uváděli porodní sál, oddělení šestinedělí, novorozenecké oddělení a gynekologická ambulance. Ačkoli byl nedostatek respondentů, kteří by správně označili též oddělení gynekologických operací, mateřské centrum a velmi nízké bylo zastoupení u komunitní a domácí péče. Tyto odpovědi byly nedostačující a dalo by se říci, že společnost je o zařízení, kde může pracovat porodní asistentka, málo informovaná. Možná pokud by začaly být porodní asistentky, které pracují soukromě jako komunitní porodní asistentky, financovány pojišťovnou, mohla by být povědomost veřejnosti o tomto prostředí vyšší.

U otázky, která se zabývá tématem, v jakém případě se lidé mohou obrátit na porodní asistentku, vychází, že je společnost opět informovaná jen z poloviny. Respondenti nejvíce uváděli: přípravu k porodu, péči o ženu při porodu, péči o ženu a novorozence v období šestinedělí a péči o novorozence. Ve výzkumu vyšlo, že je veřejnost málo informovaná o možnostech využít porodní asistentku při problémech s kojením (43 %), při plánování rodičovství (23 %), či stanovení těhotenství. Zajímavým zjištěním jsou ale výsledky výzkumu z kvalifikační práce (Malíškové, 2014, s. 31), které uvádějí, že společnost se může obrátit na porodní asistentku v případě poskytování informací a rad k plánovanému rodičovství v 51 % a poučení při kojení dokonce 72 %. To je celkem významný rozdíl, v porovnání s tím, jaké výsledky vyšly v mém výzkumu právě u plánovaného rodičovství a kojení. Tento rozdíl výsledků je velmi pravděpodobně ovlivněn tím, že výzkum Malíškové byl v 85 % tvořen ženami a v mém výzkumu byly ženy zastoupeny pouze v 56 %.

Dalším zjištěným výsledkem v mé práci je, že veřejnost se domnívá, že porodní asistentka pečuje hlavně o ženu v těhotenství, při porodu, ženu v období šestinedělí a zdravého novorozence. Velmi mne překvapilo zjištění, že je opravdu malá část společnosti seznámena s tím, že porodní asistentka pečuje také o gynekologickou pacientku a o partnera těhotné ženy/rodičky. Skoro nikdo neuvedl, že může pečovat i o rodinu a především o ženu ve všech etapách života. Z toho lze opět usoudit, že veřejnost nezná stěžejní pilíře, ve kterých může porodní asistentka hrát významnou roli. Poslání porodní asistentky je právě pe-

čovat o ženu v celém průběhu jejího života a ne pouze vyčlenit část jejího života, ve kterém se odehrává například zlom, jako je porod. Zajímavé výsledky vyšly v bakalářské práci Sedlářové, která popisuje, že pouze 18 % žen a 42 % mužů z celkového počtu 100%, označilo správnou odpověď, že porodní asistentka pečuje o ženu, dítě a celou rodinu v případě nekomplikovaného těhotenství, porodu a šestinedělí. (Sedlářová, 2009, s. 62). Ve svém výzkumu též uvádí, že veřejnost je málo informovaná o kompetencích porodní asistentky. (Sedlářová, 2009, s. 102)

Dalším zjištěním je, že část společnosti (58 respondentů ze 149), která označila, že zná pojem dula, často chybovali ve svých odpovědích. Lze tedy říci, že ačkoli označili, že dula znají, výsledky tvrdily opak. Respondenti nedokázali správně vyhodnotit, jaký rozdíl je mezi náplní práce duly a porodní asistentky. Druhý výzkumný problém, kterým jsem sledovala informovanost společnosti o náplni práce poskytované porodní asistentkou, vyšel, že ačkoli respondenti dokázali u některých otázek odpovědět správně, jaké kompetence, prostředí, zařízení a péče náleží porodní asistentce, přesto v odpovědích chybovali a dalo by se říci, že jejich informovanost o náplni práce porodní asistentky je nedostatečná.

Pomocí třetího výzkumného problému jsem zjišťovala, kde se společnost nejčastěji setkává s pojmem porodní asistentka. Výsledkem mého výzkumu je zjištění, že společnost se nejvíce setkává s tímto pojmem od přátel a prostřednictvím médií. V porovnání s jinou bakalářskou prací, která se zabývala tématem Informovanost české populace o profesi porodní asistentky, vyšlo, že nejčastějším zdrojem informací jsou média (51 %). V této práci byla uvedena i možnost získání informací od přátel, která činila pouze 25 %. (Malíšková, 2014, s. 30-36) Z toho vyplývá, že veřejnost má nyní, postupem let, mnohem větší důvěru, co se týká informací, právě ve své přátele.

První dílčí cíl měl za úkol zjistit, jaká je úroveň informovanosti veřejnosti o kompetencích porodní asistentky. Z výzkumu mi vyšlo, že společnost je informovaná o kompetencích pouze částečně. Výzkumné problémy souhrnně vyjadřují, v jakých oblastech je veřejnost nedostatečně informovaná. Avšak musíme podotknout, že počet lidí, kteří by neměli žádnou představu o kompetencích porodní asistentky, je velmi nízký. Velmi zajímavé zjištění pramení z bakalářské práce (Reichlové, 2014), zabývající se tématem Povědomí veřejnosti o práci porodní asistentky, kde autorka shrnuje, že veřejnost není schopna určit, kdo o ně v porodnici vlastně pečuje. Autorka se ptala respondentů, zda ví, kdo musí být u porodu přítomný a koho by u porodu upřednostnili. Reichlové vyšlo, že 52 respon-

dentů ze 125 si myslí, že porodní asistentka pečuje samostatně o rodičku až do narození dítěte. 11 respondentů ve výzkumu uvedlo, že porod je lékařskou kompetencí a 49 respondentů odpovědělo, že lékař se volá jen v případě, že nastanou komplikace a že veškeré kompetence jsou uvedeny v zákoně. Ke zjištění autorka uvádí, že kompetence porodní asistentky jsou shrnuty ve vyhlášce č. 55/2011, ale jsou zde i vyhlášky, které částečně omezují ministerstvo zdravotnictví. Velkou chybou také je, že někteří vedoucí pracovníci porodnic značně omezují tyto kompetence. (Reichlová, 2014, s. 48) Co můžeme tedy dělat potom, v případě, že kompetence jsou sice pevně stanoveny, ale někde se nedodrží? Mohou být dále pevně dané a známé ve společnosti? Myslím si, že pokud by každá porodní asistentka byla schopna naplno pracovat dle svých kompetencí a hovořit o nich, pak by nedocházelo právě k tomu, že by společnost nevěděla, jaké všechny činnosti může porodní asistentka nabídnout.

V odborném časopise Florence se píše o problémové oblasti, která se týká toho, že nejsou naplňovány kompetence, ke kterým získá oprávnění vysokoškolsky vzdělaný nelékařský pracovník. Dále se zde uvádí, že mezi zdravotnickými a vzdělávacími institucemi je nedostatečná provázanost, která následně prohlubuje tento problém s kompetencemi. (<http://www.florence.cz>) Ministerstvo zdravotnictví vytvořilo Akční plán, který se věnoval vzdělávání zdravotnických pracovníků. Z provedeného šetření vyplynulo, že k tomu, aby se kompetence naplňovaly a zároveň upevňovaly, je nutné, aby se každý nelékařský pracovník snažil o prohlubování již získaných vědomostí. Také aby navštěvoval odborné a certifikované kurzy a maximálně využíval dosažený stupeň vzdělání. (<https://www.mzcr.cz>, s. 14)

Druhým dílčím cílem mé práce bylo zjistit, jaké role jsou porodní asistentce nejčastěji přisuzovány. K tomuto cíli se vztahoval čtvrtý a pátý výzkumný problém.

Čtvrtým výzkumným problémem jsem zjišťovala, zda zná veřejnost vymezení profese porodní asistentky. Ačkoli nemůžeme říci, že veřejnost je plně informovaná o profesi porodní asistentky, je dobré vědět, že společnost (přibližně každý druhý respondent z mého výzkumu) má základní přehled o tom, jaké je vymezení práce, kterou porodní asistentka poskytuje a jaké jsou předpoklady, lépe podmínky, pro vykonávání této profese. Na druhou stranu opět zdůrazňuji, že bychom měli zapracovat na zvýšení prestiže tohoto povolání, aby si každý člověk mohl být jist odborníkem, který se o něho stará a jakou péči může od porodní asistentky přijmout. Z výzkumu vyšlo, že více jak polovina respondentů (85 %) je

dobře informovaná o tom, jaké vzdělání je potřebné k vykonávání této profese. Z mého zjištění a porovnání s jinou závěrečnou prací, mne to velmi potěšilo. V bakalářské práci Reichlové uvedlo 68 % respondentů, že obor porodní asistentka není vysokoškolským oborem. (Reichlová. 2014, s. 43) To značí o velkém posunu v letech, kdy nyní skoro až 90 % v mé práci respondenti správně odpověděli, že porodní asistentka má vysokoškolské vzdělání. V otázce, která se zabývala též tématem, kde lze studovat tento obor, byli respondenti také nad poloviční většinou.

Příjemné překvapení přinesl výsledek z otázky, kdy většina respondentů (81 %) odpověděla, že porodní asistentku nemůže nahradit všeobecná sestra. Opět v bakalářské práci (Reichlové, 2014, s. 45), podobně vyšel výsledek, týkající se právě zastoupení porodních asistentek všeobecnými sestrami. Z celkového počtu 125 respondentů odpovědělo 94, že porodní asistentka nemůže být nahrazena zdravotní sestrou. Přesto musíme podotknout skutečnost, že je velký rozdíl počtu vystudovaných porodních asistentek a všeobecných sester. Napadá mě, že nedostatek porodních asistentek může být zapříčiněn systémem školství. Tento systém může mít dopad na to, že jsou v některých nemocnicích nahrazovány porodní asistentky právě sestrami, ať už je to novorozenecké oddělení či pooperační oddělení gynekologicky nemocných žen. Dalším zajímavým výsledkem, ke kterému jsem díky výzkumu došla, je ten, že společnost uvádí i muže, kteří jsou oprávněni, stejně jako ženy, vykonávat povolání porodní asistentky. To je stanoveno v zákoně č. 284/2018 Sb. (o nelékařských zdravotních povoláních). (<https://www.zakonyprolidi.cz>) Pokud tedy muž získá způsobilost k tomuto povolání, tak jej může vykonávat. Nicméně mužů, jako porodních asistentů, je v České republice poskromnu.

Posledním (pátým) výzkumným problémem jsem zjišťovala, jaké rozdíly vidí společnost mezi lékařem, porodní asistentkou a doulou.

Z výzkumu mi vyšlo, že profesní vztah mezi porodní asistentkou a lékařem, rozhodně není rovnocenný. Také z šetření vyplývá, že porodní asistentka asistuje lékaři. Mohu říci, že jsem tak trochu očekávala, že respondenti uvedou tuto možnost. Pokud se podíváme blíže na název „porodní asistentka“, tak už z tohoto slovního spojení vyplývá, že se jedná o nějakou asistenci. Můžeme se nyní zamyslet, proč společnost z těchto dvou slov vyvodila asistenci lékaři a ne například asistenci ženě/rodině? Při fyziologickém porodu porodní asistentka asistuje rodičce, naopak při komplikovaném porodu asistuje lékaři.

Dalším výsledkem, ke kterému jsem došla, je ten, že téměř 70 % respondentů uvedlo, že porodní asistentka má nižší postavení než lékař. Toto zjištění je celkem alarmující. Ačkoli by lékaři měli budít respekt, myslím si, že by nemělo docházet k tomu, aby si rodička volila k porodu lékaře, z důvodu, že porodním asistentkám málo věří. V historii mělo porodnictví zcela jinou podobu. Byly uznávány porodní báby, nevzdělané, ale zkušené. Dnes jsou upřednostňováni vzdělaní zdravotníci, kteří mají tu nejvyšší kvalifikaci, tedy lékaři. I přesto jsou ale ženy, které by rády uvítaly vzdělanou porodní asistentku, místo lékaře. Rozdíl je v první řadě v tom, že v historii nebyla žádná jistota, že dítě, které žena porodí, přežije. Péče porodních bab byla často provázena různými mýty a pověrami a vysvětlovaly se tím všelijaké komplikace, které nastaly. Dnes je doba taková, že se vina, kdy dítě nepřežije, „svaluje“ na odborného zdravotníka. Důležité je také podotknout, že v historii bylo porodnictví ryze ženskou záležitostí. Nicméně postupem času byly porodní báby vtaženy do pozadí a bylo vyžadováno odborné vzdělání. Klesl tedy výrazně počet vyškolených bab a naopak narostl velký počet odborných lékařů, kteří měli vědomosti načtené z knih, zatímco praxi a zkušenosti často postrádali. (<https://www.vitalia.cz>)

Pokud se poohlédneme za tím, jak s porodními asistentkami spolupracuje Ministerstvo zdravotnictví, musíme podotknout, že není možné, aby veřejnost měla vysoké mínění o porodních asistentkách, když nejsou podporovány právě základem, jako je Ministerstvo. Myslím si, že rozhodně stojí za zamyšlení, ke kterému došla Ivana Königsmarková, která uvedla v jednom rozhovoru, že Ministerstvo zdravotnictví zastupuje především zájmy lékařů. (<http://www.evalabusova.cz>) S tím musím plně souhlasit, protože v době, kdy byl na naší fakultu pozvaný ministr zdravotnictví (Adam Vojtěch), jsem uvedla některé otázky, týkající se porodních domů a budoucnosti a mohu říci, že se povětšinou odkazoval na lékaře, kteří to „mají v moci“. Z toho plyne, že pokud nebudou porodní asistentky držet při sobě a nepřidá se k nim velká část společnosti, bude velmi těžké něco prosadit.

V roce 2016 byla v Irsku vytvořena studie, která si kladla za cíl zjistit, jak zdravotní sestry a porodní asistentky v Irsku vnímají své znalosti a kompetence. Výzkumu se zúčastnilo celkem 645 respondentů, kteří pracují v nemocnicích a komunitních zdravotnických organizacích. Výsledkem bylo zjištění, že dotazovaní vnímají mezery v jejich připravenosti, která by vedla ke zlepšování kvality péče. Bylo také zjištěno, že je potřeba, aby byl zajištěn dostatečný počet vzdělaných pracovníků. Zároveň také, aby měli přístup k novým poznatkům, a mohli se tak rozvíjet ve svém povolání. (<https://www.researchgate.net>) Z tohoto výzkumu vychází, že porodní asistentky by si měly být jisty kompetencemi a na-

plňovat je. Protože jedině prostřednictvím odborné péče, kterou bude moci porodní asistentka nabídnout, dojde ke spokojenosti veřejnosti.

Dále jsem zjistila, že velká část společnosti nezná pojem dula. Respondenti, kteří odpověděli na další otázku, která se týkala rozdílů mezi porodní asistentkou a dulou, většinou odpověděli správně, což je příjemné zjištění. Myslím si, že porodní asistentka by měla být rozlišována od duly a veřejnost by s tím měla být srozuměna. Zdá se mi, že počet dul, se v České republice zvyšuje a někdy nahrazují péči porodní asistentky, což rozhodně není správné. Pokud se vrátíme do historie, nikde není zmínka o tom, že by nějaká dula existovala, psalo se pouze o porodních bábách, které jsou v dnešní době pojmenovány porodními asistentkami. To už samo o sobě vypovídá, že by se měl klást větší důraz na počet vystudovaných porodních asistentek, aby následně měly dostatek času na každého, kdo vyžaduje jejich péči.

Čtvrtý a pátý výzkumný problém dávají dohromady druhý dílčí cíl, který zjišťoval, jaké role jsou porodní asistentce nejčastěji přisuzovány. Společnost porodní asistentce v první řadě přisuzuje vysokoškolské vzdělání, také tvrdí, že porodní asistentky pracují hlavně v nemocnicích a v soukromé sféře. Tento výsledek mi přišel dosti rozporuplný. Myslela jsem si, že se respondenti rozhodnou jen pro jednu z těch možností, ale překvapilo mne, že obě dvě měly vesměs stejné procentuální zastoupení. Hlavním prostředím, kde vykonává své povolání porodní asistentka je dle respondentů porodní sál, což není tolik překvapivé. Dále pak některé kompetence jako je vedení porodu, který probíhá bez komplikací. Velmi mne zklamalo zjištění, že veřejnost nevidí porodní asistentku v roli, kdy stanovuje těhotenství, pomáhá s kojením a může radit při plánování rodičovství. Tyto výsledky vypovídají o nedostatku informací a je třeba je nějakým způsobem dostat do povědomí veřejnosti. Další roli, kterou společnost přisuzuje porodním asistentkám je péče o těhotné ženy a příprava na porod.

Nejvíce znepokojující odpověď od respondentů je v oblasti péče, která je poskytována porodní asistentkou. Respondenti přisuzují porodní asistentce, že pomáhá hlavně ženě při porodu, nikoli že pečuje o ženu ve všech etapách života. Z toho bychom mohli usoudit, že se společnost setkává s porodní asistentkou pouze v období porodu. A to si myslím, je obrovská škoda. Kdyby byla ve větším počtu rozsáhlá například komunitní péče, myslím si, že bychom se dopracovali k lepšímu výsledku. Dle zastoupení respondentů u jednotlivých možností v dotazníku z mého výzkumu vychází především dvě role, které společnost

prisuzuje porodní asistentce. V první řadě, že porodní asistentka asistuje lékaři a v druhé řadě, že pečuje o ženu hlavně v období porodu.

Doporučení pro praxi:

Ze získaných informací, které vychází z prvního dílčího cíle, pro mne vyplývá, že bych doporučila zvýšit informovanost veřejnosti o kompetencích porodní asistentky. Dalo by se to pojmout stylem, že bych například do těhotenské průkazky vepsala (když už tam mnohdy bývá zařazen seznam, co si přinést k porodu), také kompetence, které má porodní asistentka. Ženy by poté mohly doma průkazku častěji otevírat a zamýšlet se nad tím, kterou péči by mohly od porodní asistentky využít, či se s ní o daných problémech porozprávět. Myslím si, že by tato metoda mohla vyjít. Setkala jsem se nedávno s jednou paní (a těch je mnohem více), která se mne ptala, zda bych jí nemohla doporučit někoho, kdo by jí pomohl se správnou manipulací miminka a se cvičením po porodu. Uvědomuji si, že by bylo také dobré, kdyby u kompetencí byla uvedena i jména různých porodních asistentek a byla by doplněna kontakty. Na internetu je mnoho porodních asistentek, ale přijde mi, že je z toho společnost zmatená a neví, jaké informace jsou pro ně ty nejlepší. Proto bych navrhovala, aby se tyto informace přenesly také do papírové formy.

Na základě informací z druhého dílčího cíle bych navrhovala, abychom se více zaměřili na základní role porodní asistentky. Z výzkumu je zřejmé, že je veřejnost dosti zmatená a nemá ucelený názor na toto povolání. Měli bychom se zaměřit na to, abychom posílili povědomí veřejnosti o tom, jak má vypadat a jaké vlastnosti by měla mít každá porodní asistentka. Myslím si, že by nebylo na škodu, aby se v rámci vyučování na vysokých školách pro porodní asistentky, více zdůrazňovaly role, které má porodní asistentka. Přínosem by mohlo být, kdyby se z harmonogramu odstranily, nebo alespoň omezily na minimum, některé méně potřebné předměty (management, ekonomika). Tyto předměty by pak byly nahrazeny novým samostatným předmětem, který by se jmenoval „Porodní asistentka v praxi“ nebo „Porodní asistentka a veřejnost“. Ačkoli většina předmětů, které jsou zahrnuty ve studijním plánu, obsahují z určité strany porodní asistentku, myslím si, že by bylo dobré mít zároveň samostatný předmět, který by o ní shrnul všechny základní informace. Náplní přednášek by byly veškeré poznatky, které vycházejí například z mé práce. Byly by zde obsaženy kapitoly, které by se týkaly toho, kde může porodní asistentka vykonávat své povolání, jak musí komunikovat s klienty a jakým stylem jim může nabízet svou pomoc. Dále pak, jaké činnosti lze nabídnout ženě, jaké jejímu partnerovi a jak by se měla zapojit

do péče o rodinu. V předmětu by mohl být též kladen důraz na to, že období porodu není hlavním mezníkem v práci porodní asistentky. Bylo by vhodné upřesnit studentkám, že mají v kompetenci činnosti, které se týkají celého života ženy a mohou zasahovat i do soukromí její rodiny a partnerství. Rozhodně bych zapojila do studijního plánu profesi duly. Velmi vhodné by bylo věnovat tomu alespoň polovinu přednášky, aby studentky věděly, jaký význam duly mají, a jak by se mohly zasadit o to, aby byly i porodní asistentky vždy schopny poskytovat psychickou podporu.

Myslím si, že budoucnost porodních asistentek z části stojí na vztahu mezi společností a porodní asistentkou. Budoucí porodní asistentky, se mohou snažit o to, aby změnily stereotyp, který není vždy úplně vhodný, a naklonily se na potřeby veřejnosti. Protože pokud nebude řádně informovaná společnost, nemůžeme počítat s tím, že od porodních asistentek bude očekávat pomoc. Právě tehdy, pokud začneme, dle svého povolání, plnit přání každé rodiny a rodičky u zrodu nového potomka, můžeme se těšit na větší prestiž a spokojenost i nás samotných.

11 ZÁVĚR

Tématem a zároveň hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti. Už od počátku bylo toto povolání zahaleno respektem a jakýmsi tajemstvím. Dnešní společnost je uspěchaná a zároveň zbavena zachováním intimity. Problém vidím v tom, že veřejnost má buď nedostatek kvalitních, nebo naopak nadbytek nekvalitních informací o porodních asistentkách. V teoretické části je popsán vývoj porodnictví od historie po současnost. Úvodní kapitoly se věnují rozvojem porodnictví, významnými porodními bábami a povinnou zkouškou. V dalších kapitolách jsou popsány porodnické školy a pravidla oboru porodnictví. Druhá část teorie je zaměřena na současnost, kde popisují mezinárodní definici, vzdělání a kompetence porodních asistentek. Jsou zde uvedeny důležité zákony a vyhlášky. Popisují také porodní asistenci u nás a nakonec ji srovnávám se světem.

V praktické části jsem využila kvantitativní sběr dat pomocí polostrukturovaných dotazníků. Vlastní výzkum předcházela pilotní studie, která mi pomohla sestavit vhodné otázky. Hlavním cílem bylo zjistit, jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti. Z tohoto cíle vycházely dva dílčí cíle, které byly dále rozděleny do pěti výzkumných problémů. Z mého šetření vyšlo, že respondenti znají pojem porodní asistentka, jsou schopni určit, jaké vzdělání je potřeba vystudovat či kdo toto povolání může vykovávat. Nicméně nejsou dostatečně informovaní o náplni práce porodní asistentky a obecně o roli této profese. Z výzkumu vyšlo, že určitá část společnosti si myslí, že s porodní asistentkou se lze setkat v nemocnici na porodním sále, či v komunitní péči. Uvádí, že její péče se zaměřuje v první řadě na období porodu. Ve srovnání s lékařem má porodní asistentka nižší postavení. Podle získaných dat jsem navrhla, aby se pozvedlo ve společnosti povědomí o porodních asistentkách tím, že by byly informace o roli a kompetencích porodních asistentek převedeny do papírové formy – těhotenské průkazky. Domnívám se, že by tento způsob informování společnosti mohl být efektivnější než informace z internetu. Dále jsem navrhla upevnit vztah mezi společností a porodní asistentkou. Tento proces musí začít již ve studiu každé porodní asistentky, aby bylo možné jej v praxi užít, a tak rozšířit a upevnit prestiž tohoto povolání ve společnosti. Podrobnější rozpracování zjištěných výsledků je uvedeno v diskuzi. Jsem ráda, že jsem si mohla zvolit toto téma, které je tolik aktuální a obohacující, jak pro každou budoucí porodní asistentku, tak pro společnost. Myslím si, že pokud bude společnost spolupracovat s porodními asistentkami a naopak, bude toto povolání mnohem rychleji růst k nejlepší možné péči, jež je tolik potřebná pro budoucí generace.

BIBLIOGRAFIE

CANDIGLIOTA, Zuzana, ČERVENÁ, Kateřina, HREŠANOVÁ, Ema a kolektiv. *Tělo v rukou společnosti*. Praha: Gender Studies, o. p. s., 2011. 83 s. ISBN 978-80-86520-38-4.

DOLEŽAL, Antonín. *Od babictví k porodnictví*. Praha: Karolinum, 2001. 144 s. ISBN 80-246-0277-6.

DOLEŽAL, Antonín, KUŽELKA, Vítězslav, ZVĚŘINA, Jaroslav. *Evropa - kolébka vědeckého porodnictví*. Praha: Galén, 2009. 98 s. ISBN 978-80-7262-506-2.

HÁJEK, Zdeněk, ČECH, Evžen, MARŠÁL, Karel a kol. *Porodnictví*. 3., zcela přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. 580 s. ISBN 978-80-247-4529-9.

MATĚJKOVÁ, JADRNÁ, Hana. *"Neznalé" báby a "vzdělání" lékaři?* Olomouc: Lidové noviny, 2016. 216 s. ISBN 978-80-7422-506-2.

MORAVCOVÁ, Markéta, PETRŽÍLKOVÁ, Helena. *Základy péče v porodní asistenci I. Péče porodní asistentky o ženy v průběhu těhotenství a fyziologického porodu. Péče porodní asistentky o ženu v průběhu fyziologického šestinedělí. Péče porodní asistentky o fyziologického novorozence*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2018. 178 s. ISBN 978-80-7560-132-2.

ODENT, Michel. *Císařský řez*. Praha: Maitrea a.s., 2016. 183 s. ISBN 978-80-7500-227-3.

ODENT, Michel. *Do we need midwives?* London: Pinter and Martin, 2015. 144 s. ISBN 978-1-78066-220-6.

SLEZÁKOVÁ, Lenka a kolektiv. *Ošetrovatelství v gynekologii a porodnictví*. Praha: Grada Publishing, 2017. 280 s. ISBN 978-80-271-0214-3.

ŠTROMEROVÁ, ZUZANA a kolektiv. *Porodní asistentkou krok za krokem: praktický rádce pro porodní asistentky (a zvládavé rodiče)*. Praha: Argo, 2010. 320 s. ISBN 978-80-257-0324-3.

THORWALD, Jürgen. *Ginekologzy*. Warszawa: Marginesy SP. Z O. O., 2016. 392 s. ISBN 978-83-65282-25-5.

VRÁNOVÁ, Věra a kolektiv. *Porodní asistence II. (základní dovednosti porodní asistentky, odborná praxe v porodní asistenci)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 140 s. ISBN 978-80-244-3854-2.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Aperio. *Rosteme s vámi a vašimi dětmi*. [online]. 2018, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://aperio.cz/o-nas/>

Asociace pro porodní domy a centra. *Kdo jsme*. [online]. 2016, [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <http://apodac.org/index.php/apodac/>

Asociace pro porodní domy a centra. *Natálie Sedlická*. [online]. 2018. [cit. 2018-11-24]. Dostupné z: <http://apodac-vpa.cz/uvodni-stranka/lektori/natalie-sedlicka-2>

BEZDĚKOVÁ, Andrea. *Profesní etika v porodní asistenci*. Olomouc, 2011, Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Fakulta zdravotnických věd. Vedoucí práce doc. PhDr. Dana Knotová, Ph.D.

Česká asociace sester. *Vznik ČKSaPA*. [online]. 2018, [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.cnaa.cz/>

Česká komora porodních asistentek z.s. *O nás. Česká komora porodních asistentek, zapsaný spolek (ČKPA)*. [online]. 2013-2018, [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/o-nas.html>

Česká komora porodních asistentek z.s. *Registrace - osvědčení k výkonu povolání porodní asistentky bez odborného dohledu*. [Online] [Citace: 12. listopad 2018.] <https://www.ckpa.cz/porodni-asistentky/poradenstvi/regulace-profese-a-vzdelavani/172-registrace-osvedceni-k-vykonu-povolani-porodni-asistentky-bez-odborneho-dohledu.html>

Česká komora porodních asistentek z.s. *Vyjádření ČKPA ke zrušení kreditního systému*. [online]. 2017, [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/cinnost-ckpa/214-vyjadreni-ckpa-ke-zruseni-kreditniho-systemu.html>

Fakulta zdravotnických studií. *Nabízené obory*. [online]. 2019, [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://fzs.upce.cz/fzs/kpa/o-katedre.html>

GALLEN, Anne, KODATE, Naonori, CASEY, Dearbhla. *How do nurses and midwives perceive their preparedness for quality improvement and patient safety in practice? A cross-sectional national study in Ireland*. [online]. 2019, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330998341_How_do_nurses_and_midwives_perceive_their_preparedness_for_quality_improvement_and_patient_safety_in_practice_A_cross-sectional_national_study_in_Ireland

Hnutí pro život. *Kontakty*. [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://hnutiprozivot.cz/kontakty>

Hnutí za aktivní mateřství. *Kdo jsme*. [online]. 2019, [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.iham.cz/o-nas/kdo-jsme/>

KOLÁČKOVÁ, Jana, SNÁŠELOVÁ, Klára. *Péče porodních asistentek mimo porodnice. (Analýza právní úpravy vybraných evropských států)*. [online]. 2010, [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: <http://lp.cz/publikace/pece-porodnich-asistentek-mimo-porodnice/>

KRAMNÁ, Romana. *Dostupnost péče samostatných porodních asistentek působících v ČR*. Brno, 2015, Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Klíčová Hájková.

KROČKOVÁ, Taťána. *Historie porodnictví: Málokteré dítě přežilo*. [online]. 21. 9. 2017, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/historie-porodnictvi-maloktere-dite-prezilo/?ic=gallery-header&icc=backlink>

KUČERA. *Čím je regulováno povolání sester a porodních asistentek?* [online] 2000, [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/clanek/sestra/cim-je-regulovano-povolani-sester-a-porodnich-asistentek-131780>

KURZOVÁ, Kristýna. *Porodní asistence v zahraničí versus porodní asistence v České republice*. Plzeň, 2017, Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta zdravotnických studií. Vedoucí práce Mgr. Eva Hendrych Lorenzová.

KUTÁLKOVÁ, Karolína, VRÁNOVÁ, Věra. *Povědomí porodních asistentek o Evidence Based Midwifery*. [online]. 2014, [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: https://profeseonline.upol.cz/artkey/pol-201402-0002_Povedomi_porodnich_asistentek_o_Evidence_Based_Midwifery.php

LAFFÉRSOVÁ, Zuzana. *Rodit' len s pôrodnou asistentkou*. [online]. 2017, [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://tehotenstvo.rodinka.sk/rodime/duly-a-porodne-asistentky/rodit-len-s-porodnou-asistentkou/?fbclid=IwAR1uzcpPxB6HrYySMhOjPT4qFet8oZJX_p1SlaK8TXuUgvIgEQJMjRMWhXg

LABUSOVÁ, Eva. *Rozhovor s porodní asistentkou Ivanou Königsmarkovou. Vše je jen otázkou času.* [online]. 2006-2018. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z:

http://www.evalabusova.cz/rozhovory/konigsmarkova_ivana.php

MALÍŠKOVÁ, Pavlína. *Informovanost české populace o profesi porodní asistentky.* Brno, 2014, Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce PhDr. Radka Wilhelmová. Povědomí veřejnosti o práci porodní asistentky. České Budějovice, 2014, Bakalářská práce

MAZOCHOVÁ, Vělena. *Fakulta zdravotnických věd nabízí unikátní magisterské studium pro porodní asistentky.* [online]. 2016, [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: <http://archiv.zurnal.upol.cz/nc/mobile/fzv/zprava/clanek/fakulta-zdravotnickych-ved-nabizi-unikatni-magisterske-studium-pro-porodni-asistentky/>

MIKŠOVÁ, Zdeňka. Transformace nelékařských zdravotnických povolání v ČR. [online]. 2012, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <http://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2012/12/transformace-nehlekar-sky-ch-zdravotnickych-povola-ni-v-c-r/>

Minedu. *Opis študijného oboru Pôrodná asistenciac.* [online]. [cit. 2019-01-25] Dostupné z: https://www.minedu.sk/data/files/7999_porodna_asistencia_pridanie-3st_navrh_opisu.pdf?fbclid=IwAR0AZUCvN5D1eif9Ygy7ZaOF6fg_7-vthfGD1GEJ9AGQEdmPthQ1qjgMp7c

Ministerstvo zdravotnictví. *Kdo je porodní asistentka a jak se stát porodní asistentkou?* [online]. 2010, [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/dokumenty/kdo-je-porodni-asistentka-a-jak-se-stat-porodni-asistentkou-_9078_3076_3.html

Ministerstvo zdravotnictví. *Zdraví 2020. Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí. Akční plán č. 10: Vzdělávání zdravotnických pracovníků b) Nelékařští zdravotničtí pracovníci.* [online]. 2015, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/Admin/_upload/files/5/ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1ny%20-%20p%C5%99%C3%ADlohy/AP%2010b_nelekari_rev%20AV.pdf

MORAVCOVÁ, Markéta, EZROVÁ, Magdalena. *Vyjádření profesních organizací Česká komora porodních asistentek, z.s. (ČKPA) a Unie porodních asistentek, z.s. (UNIPA) ke zrušení kreditního systému pro porodní asistentky.* [online]. 2017, [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/vyjadreni-profesnich-organizaci-ceska-komora->

porodnich-asistentek-ckpa-unie-porodnich-asistentek-unipa-ke-zruseni-kreditniho-systemu-porodni-asistentky/

Národní ústav pro vzdělávání. *Etický kodex školních psychologů*. [online]. 2015, [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/585/>

Normální porod. *Mezinárodní definice porodní asistentky*. [online]. 2012, [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://normalniporod.cz/wp-content/uploads/2012/09/Mezinarodni-definice-porodni-asistentky-2011.pdf>

NOŽIČKOVÁ, Tereza. *Vzdělávání porodních asistentek a studentek porodní asistence*. [online]. 2019. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/porodni-asistentky/centrum-vzdelavani-2/>

Ostravská univerzita, Lékařská fakulta. *Charakteristika Ústavu ošetrovatelství a porodní asistence*. [online]. 2017, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://lf.osu.cz/uom/>

PAVLÍKOVÁ, Markéta. *Výzkumy a věda v porodní asistenci*. [online]. [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/34260735-Vyzkumy-a-veda-v-porodni-asistenci.html>

Porodnice. *Jsem porodní asistentka a neměla bych*. [online]. 2014, [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <http://www.porodnice.cz/clanky/jsem-porodni-asistentka-a-nemenila-bych>

Porodní dům U Čápa. *Kdo je porodní asistentka*. [online]. 2000-2018, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.pdcap.cz/Texty/PA/KdojePA.html>

Porodní dům U Čápa. *Porodní asistentky v zemích Evropské Unie*. [online]. 2000-2018, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.pdcap.cz/Texty/PA/PAEU.html>

POSPÍŠKOVÁ, Markéta. *Analýza zahraničních doporučených postupů pro porodní asistentky, zabývajících se selekcí rizika v těhotenství a při porodu*. Brno, 2016, Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Hájková Klíčová.

Profimedea. *Kurzy pro obor Porodní asistentka*. [online]. 2010-2019, [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.profimedea.cz/knihovna/e-learning/porodni-asistentka/>

REICHLOVÁ, Markéta. *Povědomí veřejnosti o práci porodní asistentky*. České Budějovice, 2014, Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce PhDr. Filausová Drahomíra.

RŮŽIČKOVÁ, Chvojková, Iva. *Ivana Königsmarková (*1953)*. [online]. 2014, [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/konigsmarkova-ivana-20141023-0>

SEDLÁŘOVÁ, Jana. *Porodní asistentka, její osobnostní a profesní vývoj*. Zlín, 2009, Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce Mgr. Helena Fremlová.

SlidePlayer. *Česká společnost porodních asistentek*. [online]. 2013, [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/2794195/>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. *Systém vzdělávání porodních asistentek v ČR*. [online]. 2000-2018, [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: <http://www.pdcap.cz/Texty/PA/Studie.html>

TRTÍKOVÁ, Kateřina. *Profesní organizace porodních asistentek*. Brno, 2014, Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce Mgr. Lenka Veselá.

Unie porodních asistentek. *Mezinárodní etický kodex porodních asistentek*. [online] 2015, [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: https://www.unipa.cz/wp-content/uploads/2017/10/Etický_kodex_ICM_UNIPA_2015.pdf

UNIPA. *Rada unie porodních asistentek*. [online]. 2019, [cit. 2018-11-24]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/kontakt/rada-unie-porodnich-asistentek/>

Univerzita Karlova. *Státní rigorózní zkouška*. [online]. 2018y [cit. 2019-02-01] Dostupné z: <https://www.cuni.cz/UK-50.html>

VÁŇOVÁ, V., RATISLAVOVÁ, Kateřina. *Setkání s porodními bábami v Polsku*. [online]. 2017, [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/media/zpravy-ze-zahranici/192-setkani-s-porodnimi-babami-v-polsku.html>.

VLČKOVÁ, Milena. *Komunitní péče v porodní asistenci*. [online]. 2019, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/zajemce-o-studium/magisterske-studium/komunitni-pece-v-porodni-asistenci>

VRÁNOVÁ, Věra. KONTAKT - časopis pro ošetrovatelství a sociální vědy ve zdraví a nemoci. *Porodní asistence v České republice*. [Online] 27. 6 2008. [Citace: 23. 11 2018.] <http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz/kontakt/administrace/clankyfile/20120506233633939487.pdf>. 1212-4117

VysokeSkoly. *Přehled udělovaných titulů VŠ a VOŠ ČR*. [online]. 2016, [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.com/rady-a-clanky-5/prehled-udelovanych-titulu-vs-a-vos-cr>

WordPress. *Autor - Kateřina Ratislavová*. [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://ratislavova.wordpress.com/about/>

Zákony pro lidi. *Vyhláška č. 470/2017 Sb.* [online]. 2010-2019, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-470>

Zákony pro lidi. *Vyhláška č. 391/2017 Sb.* [online]. 2010-2019, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-391>

Zákony pro lidi. *Zákon č. 284/2018 Sb.* [online]. 2010-2019, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-284>

Zákony pro lidi. *Zákon č. 372/2011 Sb.* [online]. 2010-2019, [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372/zneni-20180701>

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A – Rešerše (doporučený seznam)
- Příloha B – Dotazník

PŘÍLOHY

Příloha A – Rešerše (doporučený seznam)

Zdroj: Hana Zemková, *Knihovna Jana Drdy Příbram*

ODENT, Michel. *Potřebujeme porodní asistentky?*. Překlad Klára Meissnerová. První vydání v českém jazyce. Praha: Maitrea, 2017. 146 stran. ISBN 978-80-7500-300-3.

VRÁNOVÁ, Věra a kol. *Porodní asistence II.: (základní dovednosti porodní asistentky, odborná praxe v porodní asistenci)*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 115, xiv s. Skripta. ISBN 978-80-244-3854-2.

KÖNIGSMARKOVÁ, Ivana a DOLEŽALOVÁ, Jana. *Hovory s porodní bábou: rozhovor Jany Doležalové s registrovanou porodní asistentkou Ivanou Königsmarkovou*. Vydání druhé. Praha: Argo, 2016. 163 stran, 8 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-257-1796-7.

HREŠANOVÁ, Ema. *Kultury dvou porodnic: etnografická studie*. Vyd. 1. V Plzni: Zápa- dočeská univerzita, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7043-749-0.

JADRNÁ MATĚJKOVÁ, Hana. „Neznalé“ báby a „vzdělání“ lékaři?: konstrukce (ideál- ní) porodní báby a strategie vytváření autority ve spisech autorek a autorů raně novově- kých porodnických příruček z německojazyčných oblastí. Vydání první. Praha: NLN, Na- kladatelství Lidové noviny, 2016. 190 stran. ISBN 978-80-7422-506-2.

KOTKOVÁ, Anna, ed. a CANDIGLIOTA, Zuzana. *Tělo v rukou společnosti*. Praha: Gen- der Studies, 2011. 83 s. ISBN 978-80-86520-38-4.

ŠTROMEROVÁ, Zuzana a kol. *Porodní asistentkou krok za krokem: praktický rádce pro porodní asistentky (a zvědavé rodiče)*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2010. 313 s. ISBN 978-80-257-0324-3.

PLEVOVÁ, Ilona a SLOWIK, Regina. *Vybrané kapitoly z historie ošetrovatelství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta, 2008. 120 s. ISBN 978-80-7368-506-5.

FALISOVÁ, Anna a MOROVICSOVÁ, Eva. *Pôrodné asistentky a ošetrovatelky na Slo- vensku v rokoch 1918-1938: (sondy do problematiky)*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2015. 272 stran. ISBN 978-80-224-1468-5.

DEERY, Ruth, DENNY, Elaine a LETHERBY, Gayle. *Sociology for midwives*. First pu- blished. Cambridge: Polity, 2015. xv, 316 stran. ISBN 978-0-7456-6280-0.

ŠULISTOVÁ, Radka a TREŠLOVÁ, Marie. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovateľskej péči pro sestry a porodní asistentky*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2012. 191 s. ISBN 978-80-7394-246-5.

Příloha B – Dotazník

Zdroj: vlastní

Dobrý den,

Jmenuji se Anna Žondecká, studuji 3. ročník Porodní asistence na Fakultě zdravotnických studií na Západočeské univerzitě v Plzni. Ke své bakalářské práci jsem si zvolila téma Postavení porodní asistentky ve společnosti. Ráda bych Vás do této práce zapojila pomocí mého stručného, jednoduchého dotazníku. Cílem mé práce je zjistit, jaké je postavení porodní asistentky ve společnosti a jaká je informovanost společnosti o této profesi. Některé otázky jsou uzavřené a můžete zde označit pouze jednu správnou odpověď, u dalších otázek lze označit více možností a u dvou otázek můžete napsat svou vlastní odpověď. Odpovědi na otázky jsou zcela anonymní. Tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění tohoto dotazníku.

Děkuji za Váš čas.

1. **Otázka: Jaké je vaše pohlaví?**
 - a. Žena
 - b. Muž

2. **Otázka: Kolik je Vám let?**
 - a. Méně než 20
 - b. 21-29
 - c. 30-39
 - d. 40-59
 - e. 60-69
 - f. 70 a více

3. **Otázka: Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?**
 - a. Základní
 - b. Středoškolské bez maturity
 - c. Středoškolské s maturitou
 - d. Vyšší odborné
 - e. Vysokoškolské

4. **Otázka: Znáte povolání porodní asistentka?**
 - a. Ano
 - b. Ne

5. Otázka: **Porodní asistentka:**
- Je zdravotnický pracovník s vysokoškolským vzděláním
 - Je zdravotnický pracovník, bez odborného vzdělání
 - K vykonávání práce porodní asistentky stačí pouze kvalifikační kurz
6. Otázka: **Kde jste se setkali s pojmem porodní asistentka?** (lze označit více možností)
- Od rodiny a příbuzných
 - Od přátel
 - Prostřednictvím médií
 - Sociální sítě
 - Ve zdravotnickém zařízení
 - Jiné (prosím vypište): ...
7. Otázka: **Kde lze studovat obor porodní asistence?**
- Střední škola
 - Vyšší odborná škola
 - Vysoká škola
8. Otázka: **Může všeobecná sestra nahradit porodní asistentku?**
- Ano
 - Ne
9. Otázka: **Porodní asistentkou mohou být i muži:**
- Ano
 - Ne
10. Otázka: **Porodní asistentka vede porody, které probíhají bez komplikací:**
- Ano
 - Ne
11. Otázka: **V jakém prostředí může pracovat porodní asistentka?** (lze označit více možností)
- Sociální zařízení
 - Ambulantní zdravotnické zařízení
 - Léčebný ústav
 - Soukromá sféra (návštěva porodní asistentky v domácím prostředí, vedení předporodních kurzů)
 - Nemocnice
 - Lázeňské zdravotnické zařízení
12. Otázka: **Porodní asistentka může pracovat v těchto zařízeních:** (Pracoviště pro porodní asistentky), (lze označit více možností)
- Pooperační oddělení gynekologických operací
 - Porodní sál
 - Urologické oddělení
 - Kardiochirurgie

- e. Oddělení šestinedělí
- f. Novorozenecké oddělení
- g. Gynekologická ambulance
- h. Interní oddělení
- i. Mateřské centrum
- j. Komunitní a domácí péče

13. **V jakém případě se můžete obrátit na porodní asistentku?** (lze označit více možností)

- a. Problémy s kojením
- b. Stanovení těhotenství
- c. Péče o ženu při porodu
- d. Příprava k porodu
- e. Péče o novorozence
- f. Péče o ženu a novorozence v období šestinedělí
- g. Plánování rodičovství

14. **Otázka: Porodní asistentka může vykonávat samostatně:** (lze označit více možností)

- a. Vedení porodu bez komplikací
- b. Vedení porodu mrtvého dítěte
- c. Předepisování léků v těhotenství
- d. Ošetření novorozence
- e. Péče o těhotné ženy
- f. Provádění císařského řezu
- g. Příprava těhotné na porod
- h. Poskytování informací o antikoncepci
- i. Poskytování rad a pomoci v otázkách sociálně-právních
- j. Pomoc ženě při kojení
- k. Nástřih hráze při porodu

15. **Otázka: Porodní asistentka může pečovat o:** (lze označit více možností)

- a. Zdravého novorozence
- b. Těhotnou ženu
- c. Ženu při porodu
- d. Ženu v období šestinedělí
- e. Gynekologickou pacientku
- f. Partnera těhotné ženy/rodičky
- g. Rodinu
- h. Ženu ve všech etapách života
- i. Jiné (prosím vypište): ...

16. **Otázka: Profesionální vztah porodní asistentky a lékaře:** (lze označit více možností)

- a. Porodní asistentka asistuje lékaři
- b. Porodní asistentka a lékař jsou si rovnocenní
- c. V porodnictví má porodní asistentka nižší postavení než lékař
- d. Lékař a porodní asistentka mají stejné pravomoci

- e. Porodní asistentka pracuje pod dohledem lékaře
- f. U každého porodu je lékařská péče potřebnější než péče porodní asistentky

17. Otázka: **Znáte pojem dula?:**

- a. Ano
- b. Ne

Pokud jste u předchozí otázky odpověděli „ne“, další otázky již nevyplňujte.

18. Otázka: **Dula:** (lze označit více možností)

- a. Není zdravotnický pracovník
- b. Je zdravotnický pracovník s vysokoškolským vzděláním
- c. Je zdravotnický pracovník, bez odborného vzdělání
- b. K vykonávání práce duly stačí pouze specializovaný kurz

19. Otázka: **Jaký je rozdíl mezi porodní asistentkou a doulou?** (lze označit více možností)

- a. Porodní asistentka má odborné vzdělání, dula nemá odborné vzdělání
- b. Porodní asistentka je plně kompetentní v péči o ženu (poskytuje zdravotnické služby), dula poskytuje psychickou podporu ženě při porodu
- c. Porodní asistentka může vést porod, který je bez komplikací, dula vést porody nesmí
- d. Porodní asistentka může provádět první ošetření novorozence, dula nemůže